

MËSOJ FENË TIME

BOTIMET E BASHKËSISË FETARE TË DIJANETIT

**MËSOJ
FENË TIME**

BOTIMET E BASHKËSISË FETARE TË DIJANETIT

ANKARA
2008

Botimet e Bashkësisë Fetare të
Dijanetit: 625
Librat e Fëmijëve : 159

▼
Koordinator

Dr. Ömer Menekshe

▼
Redaktor

Ahmet Sadriu

▼
Përktheu

Zymer Ramadani

▼
Redaktor i përkthimit

Dr. Abdullah Hamiti

▼
Recensent

Kasim Gërguri

▼
Lektor

Isa Bajçinca

▼
Korrektor

Ramadan Shkodra

▼
Rradhitja Grafike

Nurgul Moldalieva

▼
2008-06-Y-0003-625

ISBN : 975-19-3595-4

▼
Botimi

Yenigün Matbaacılık

0 (0312) 384 61 83

▼
© **Bashkësia Fetare e Dijanetit**
Botimet e Zyrës Fetare

▼
Adresa Kontaktuese

Eskişehir Yolu 9. km.

Çankaya / Ankara

Tel.: 0 (312) 295 72 93-94

Faks: 0 (312) 284 72 88

www.diyenet.gov.tr

diniyayinlar@diyanet.gov.tr

▼
Ky Libër është shtypur me vendimin e
marr nga Komisioni i Lartë për Fe,
Më 07.04.2005, no. 66.

PARATHËNIE

Të dashur fëmijë, ju që jeni drita e syrit tonë, zemrat tona po rrahin për ju, fëmijë të dashur, që jeni në një kohë më të mirën për mësim dhe jeni pranvera e jetës.

Ne dëshirojmë që të mirat e reja t'i kapim me ju. Krijimi jonë është ndërtuar me bukuri, mirësi dhe Islam. Dashuria ndaj Allahut xh.sh. dhe morali i mirë pasqyrohen në jetën tonë përmes edukim. Ne vetëm atëherë mund të bëhemi njerëz të mirë dhe të bëjmë gara për të mira tek Allahu xh. sh..

Libri që keni në dorë, është përgatitur me përgjegjësi, duke filluar nga këto mendime për t'i nxjerrë në pah bukuritë e krijimtarisë sonë. Edhe nëse është i vogël, besojmë se ky libër i përshtatet botës suaj dhe sjelljeve tuaja mendore. Sepse në këtë libër do të gjeni njohuri të dobishme për ta mësuar fenë. Që në hapjen e këtij libri me Emrin e Atij Që na jep një lumturi të brendshme, do ta hetoni ndjenjën e ofrimit të selamit. Do të lexoni me plot dëshirë modelin më të mirë të sistemit familjar dhe sjelljeve morale të bashkësisë, po edhe disa pjesë të përgatitura për ju. Besojmë se gjatë leximit, do të mendoni dhe do të veproni punë të mira për se na ka porositur Krijuesi ynë, por edhe do t'u shmangeni atyre veprimeve që Ai na ka ndaluar t'i bëjmë.

Dëshira jonë është që t'i gëzohemi mirësive, që të ruhem nga të këqijat, që zemra jonë të bëhet e ndjeshme aq saqë të mos mbysim as një buburrec dhe t'i përvetësojmë të gjitha këto. T'i përdorim preferimet (parapëlqimet) tona për të mirë... Këto janë përgjegjësitë tona dhe edhe ju jeni në gjendje të merrni përgjegjësi. Ne ju besojmë juve dhe ju kushtojmë shumë rendësi.

Rrituni me dashuri dhe eeni me shpresë drejt të ardhmes.

BASHKËSIA FETARE E DIJANETIT

Përmbajtja

IMANI - BESIMI 4

NJËSIA E PARË

ALLAHU, KRIJUESI DHE ZOTI YNË6

NJËSIA E DYTË

1. MELAIKET- KRIJESAT E PADUKSHME11
2. LIBRAT E SHENJTË - BURIME HYJNORE12
3. UDHËZUESIT E ZGJEDHUR,
QË I DËRGOI ALLAHU XH.SH.; PEJGAMBERËT13
4. JETA PAS KËSAJ BOTE: JETA E AHIRETIT15
5. PESHORJA E PAGABUESHME E ALLAHUT; KADA DHE KADER17

ADHURIM 20

NJËSIA E PARË

NAMAZI; PESË HERË NË DITË PARA ALLAHUT23

NJËSIA E DYTË

AGJËRIMI: NDIHMËTARI QË TË MËSON
T'U SHMANGESH TË KËQIJAVE28

NJËSIA E TRETË

1. SHPENZIMI I PASURISË NË RRUGËN E ALLAHUT: ZEKATI31
2. HAXHI: UDHËTIMI I SHENJTË33

ETIKA 36

NJËSIA E PARË

1. ISLAMI ËSHTË MORAL I MIRË38
2. BURIMI I MORALIT, MUHAMMEDI A. S.40

NJËSIA E DYTË

DETYRAT TONA NDAJ VETES DHE FAMILJES42

NJËSIA E TRETË

DETYRAT TONA NDAJ AMBIENTIT DHE NJERËZVE46

Imani-Besimi

Kontrollo-Hulumto-Mendo

*O ju që besuat,
besoni vazhdimisht
All-llahut, të
dërguarit të Tij,
librit që ia shpalli
gradualisht të
dërguarit të Tij, dhe
librit që pati zbritur
më përpara. Kush
nuk i beson
All-llahut, engjëjve
të Tij, librave të Tij,
të dërguarve të Tij
dhe botës tjetër, ai
ka humbur tepër
larg.*

Sure: Nisa; ajeti 136

1. Shkruani në fletoret tuaja kuptimet e këtyre fjalëve duke u përpjekur t'i gjeni në cilëtdo fjalorë që të keni mundësi: Iman (besim), mu'min (besimtar), Islam (feja islame), Mysliman (pjesëtar i Islamit), Vahj (Shpallje).
2. Përpiquni të formoni ndonjë thënie prej fjalëve të përditshme që përdorim shpesh, ose nga fjalë të urta, duke përfshirë në të fjalët e mëposhtme: Allah, Melek, Kuran, Pejgamber, Ahiret, Kiamet. Diskutoni me shokun tuaj se për ç'arsye përdoren këta terma.

Njeriu është pronar i një pozite të veçantë nga të gjitha krijesat e krijuara prej Allahut. Mendja është themeli kryesor që e ka bërë atë të ketë këtë veçori. Për shkak të cilësisë së të menduarit, njeriu ka mundësi të dallojë të mirën nga e keqja, të bukurën nga e shëmtuara. Njeriu ka nevoja të ndryshme, - të pijë, të hajë, të flejë. Nëse nuk i siguron këto, nuk i funksionon trupi dhe nuk ka mundësi të jetojë i shëndetshëm. Përveç këtyre, ai ka edhe nevoja të tjera, që nuk janë fiziologjike, si: të besojë, të mendojë, të dashurojë, të mërzhitet apo të jetë i moralshëm. Një nga gjërat për se njeriu ka më së shumti nevojë, është që të besojë – besimi. Nëse i siguron dhe i posedon këto nevoja, me plot kuptimin e fjalës njeriu bëhet i qetë dhe i lumtur.

Iman – Besim, do të thotë që t’i besosh diçkaje pa kurrfarë dyshimi. Personi që beson, quhet mu’min – besimtar. Kushtet e besimit (imanit) islam, janë gjashtë: Besimi në Allahun, në melai- ket e Tij, në Pejgamberët e Tij, në librat e Tij, në Ditën e Kiametit dhe në Caktimin e Tij. Këto njihen edhe si “Amentu bil’lahi”

Nëse nuk e dini Amentu bil’lahin, mësojeni nga një i afërm i rritur.

NJËSIA E PARË

Allahu, Krijuesi dhe Zoti ynë

“...kush i beson All-llahut, Ai ia udhëzon zemrën e tij; All-llahu është i Gjithëdijsëm për çdo send.”

Sure: Tegabun; ajeti 11

“All-llahu ka emrat më të mirë, andaj thirreni – (kujtojeni) Atë me ata.”

Sure: A’raf; ajeti 180

Qendrën e shtyllave të besimit e formon “Besimi në Allahun”. Besimi në Allahun, obligon ta njohim Atë. Cilësitë që posedon Ai, mund t’i mësojmë nga pejgamberët apo nga Librat e Shenjtë që ka dërguar Ai. Kjo është cekur në formulën që quhet **“Esma’u-l Husna”** – “Emrat më të Bukur të Allahut”.

Cilësitë e Allahut xh.sh.

Allahu Që e kemi besuar dhe që kemi theksuar se e dashurojmë, posedon cilësitë dhe atributet më të përsosura dhe absolute:

Sifatet Dhatijje – Cilësitë e ekzistencës esenciale – bazë:

Vuxhud:

Allahu Ekziston;

Kidem:

Nuk ka fillim;

Beka:

Nuk ka fund;

Vahdaniijet:

Është Një dhe i Vetëm;

Muhalefetun li'l havadith:

Nuk u përngjet krijesave;

Kijam bi Nefsihi:

Qëndron Vetë me Qenien e Tij, nuk ka nevojë për askënd dhe asgjë.

Sifatet Thubutijje – Cilësitë e përhershme dhe të qëndrueshme:

Hajat:

Jeton – jeta e tij është Absolute;

Ilm:

Ai di gjithçka;

Sem':

Ai dëgjon gjithçka;

Besar:

Ai sheh gjithçka;

Kelam:

Flet të Vërtetën dhe të Bukurën;

Irade:

Me dëshirën e Tij bën ç'të dojë;

Kudret:

Ka Fuqi Absolute për gjithçka;

Tekvin:

Krijon atë që dëshiron.

Allahu xh.sh. është Ekzistenca Absolute. Ai është pa fillim dhe i Përhershëm. Ai ekzistonte gjithmonë dhe do të jetojë gjithmonë. Është Një i Vetëm dhe nuk i përngjet askujt. Asnjë krijesë nuk i përngjet Atij. Ai nuk ka nevojë për asgjë. Çdo gjë dhe të gjithë kanë nevojë për Të. Ai është Pronari i vërtetë i gjithë asaj që ekziston në këtë gjithësi, dhe jashtë saj.

Ai është i Pavdekshëm, është i Gjallë përgjithmonë. Çdo gjë përveç Tij, është kalimtare. Ai, çdo gjë dhe gjithçka di me Diturinë e Tij Absolute. Asgjë nuk mund t'i fshihet Atij. Ai di gjithçka që mendojmë ne. Pa marrë parasysh se ku gjendemi, Ai dëgjon çdo fjalë tonën dhe sheh çdo gjë. Ai i dëgjon të gjithë ata që luten, dhe i përgjigjet kërkesave të tyre. Kërkesat dhe Urdhrat e Tij, Ai përmes pejgamberëve ua tregon (kumton) njerëzve. Ai bën ç'të dojë, pa pasur nevojë për askënd. Askush nuk mund të pengojë Dëshirën e Tij. Atë që dëshiron ta krijojë, e krijon ashtu si të dojë. Kur i thotë Ai diçkaje “bëhu”, ajo bëhet menjëherë. Ai e ka krijuar tërë gjithësinë. Kur të shikojmë krijesat e Tij, vërejmë se në çdonjërin ka një qëllim dhe se çdo gjë është në harmoni me njëra-tjetrën.

***Mendoni rreth krijesave që ju rrethojnë, -
përse janë krijuar. A ka prej tyre diçka që ju
duket se është krijuar kot? Diskutoni këtë
çështje me shokët tuaj. Mundohuni të zbuloni qëllimin e
krijimit të çdo ekzistence.***

Me Emrin e Allahut...

Të besosh Allahun, duhet edhe ta duash Atë. Ndërsa dashuria nuk është vetëm me fjalë, veçse dashurinë duhet ta shfaqësh me veprat e tua. Ky është pra shkaku i përpjekjes së atij që beson Allahun për t'i plotësuar Urdhërat dhe Ndalesat e Tij. Njeriu që e di se Allahu xh.sh. çdo çast e shikon atë), në gjitha sjelljet/veprimet e tij mundohet të fitojë kënaqësinë e Tij. Kjo mund të bëhet vetëm duke kujtuar Allahun. Një nga gjërat që ia kujtojnë Allahun njeriut, është edhe “besmelja”, që duhet të thuhet para çdo pune. Kjo thuhet: “Bismil’lahi Rrahmani Rrahim – Me Emrin e Allahut, të Gjithëmëshirshmit, Mëshirëplotit”. Shkurtimisht mund të themi “Bismil’lah – Me Emrin e Allahut”. Kur e themi bismil’lahin, bëjmë tri gjëra;

- *E theksojmë se besojmë Allahun.*
- *Kërkojmë ndihmë nga Allahu për punën që do ta fillojmë.*
- *E theksojmë me gjuhë se Ai është me ne për çdo çast.*

*Mësoni shtatë nga emrat ebukur të Allahut dhe për çdo ditë të javës lutjuni Atij me njerin prej tyre. P. Sh.
“Ti je hafidh; që na ruan dhe mbron, O Zot, më mbro nga të gjitha të këqijat!”*

Bismillahirrahmânirrahîm

Më poshtë gjenden shprehjet dhe thëniet që përdorim në jetën tonë të përditshme. Mbusheni, pasuroni listën duke i pyetur të tjerët. Bisedoni me shokët tuaj se pse ka kaq shumë thënie në gjuhën tonë, ku përdoret Emri Allah.

Allahu të dhashtë bereqet!	•	Allahu të dhashtë sabër!
Nëse Allahu mbyll një derë, e hap tjetrën.	•	Allahu të bashkoftë me atë që e do.
Allahu të dhashtë gjithë të mirat!	•	Allahu qoftë me ju në rrugë të hajrit!
Allahu të ruajttë!	•	Ç'a të thotë Allahu, bëhet – Ç'e ka bërë kismet Allahu, bëhet.
Allahu të dhashtë rehati – qetësi!	•	Frigohu nga ai që nuk i frigohet Allahut.
Allahu e mëshiroftë!	•	Allahu i ka dhënë njeriut një gojë e dy gjuhë, në mënyrë që një të thotë e dy të dëgjojë.
Sikur të jesh dost i Allahut, shpata jote do të presë edhe po qe prej druri.	•	Nëse Allahu i ndihmon robit, çdo punë i shkon në rregull.
Allahu është Një, Pejgamberi është hak.	•	

Njeriu që i beson Allahut...

- ✓ Allahun e do dhe e di se edhe Allahu e do atë.
- ✓ Meqë e di se Allahu sheh dhe dië çdo gjë, ai është i drejtë dhe i moralshëm edhe kur është me shoqëri, edhe kur është në vetmi.
- ✓ E di se Allahu është i Drejtë dhe se i do të drejtët dhe prandaj nuk i bën të padrejtë askujt e as nuk i nënshtrohet padrejtësisë.
- ✓ Meqë e di se çdo gjë në këtë botë është e krijuar nga Allahu, me të gjitha gjallesat sillet mirë dhe me mëshirë.
- ✓ Ai e di se Allahu xh.sh. dëgjon çdo lutje të tij, gjithmonë mbështetet në Allahun dhe Atij i beson. Në këtë mënyrë ai përfiton forcë që të kapërcejë çdo vështirësi.
- ✓ Ai e di qëllimin e krijimit, se nga ka ardhur dhe ku do të shkojë, prandaj ndihet i sigurt në vetvete.

NJËSIA E DYTË

1. *Melaiket - Krijesat e Padukshme*

Melaqe janë krijesa që i ka krijuar Allahu nga drita (nuri), të cilat ne nuk kemi mundësi t'i shohin me sytë tanë. Melaqet nuk kanë gjini. As nuk hanë e as nuk pinë. Urdhrat e Allahut i kryejnë menjëherë pa kundërshtuar fare. Vazhdimisht, ditë e natë, E kujtojnë Allahun. Lutën për besimtarët. Numrin e tyre të saktë e di vetëm Allahu, ato kanë nga një punë të veçantë që kryejnë. Katër melaqet kryesore janë: Xhibrili, Mikaili, Israfil dhe Azraili.

“Vetëm All-llahut i bën sexhde çdo gjallesë që është në qiej e që është në tokë, e edhe engjëjt, ata nuk bëjnë kryelartësi”

Sure: Nahl; ajeti 49

Njeriu që u beson Melaqeve...

- ✓ E di se asnjëherë për asnjë çast nuk është vetëm, e di se Allahu e mbron atë me anë të melaqeve.
- ✓ E di se melaqet që shkruajnë (kiramen katibin); regjistrojnë çdo vepër të tij, të mirë a të keqe. Për këtë shkak ka kujdes për sjelljet e veta.
- ✓ E di se melaqet bëjnë dua për të, e edhe ai bën dua edhe për vetveten e edhe për myslimanët e tjerë.

2. *Librat e Shenjtë - Burime Hyjnore*

*“... All-llahu
i dërgoi
pejgamberët
përgëzues dhe
qortues, dhe
atyre Ai u zbriti
edhe librin me
fakte të sakta,
për të gjykuar
për ato që u
kundërshtuan
ndërmjet
tyre...”*

Sure: Bekare; ajeti 213

Librat e shenjtë janë librat që përmbajnë mesazhin e Allahut, Urdhrat dhe Ndalimet që u ka sjellë njerëzve. Këta janë një udhëzues për njerëzit, që në këtë botë t’u tregohet e mira, e drejta dhe e vërteta, por edhe që të largohen nga veprat e këqija. Këta libra janë: Zeburi, Tevrati, Inxhili dhe Kurani. Edhe pse kanë zbritur në bashkësi dhe kohë të ndryshme, librat e shenjtë kishin thirrjen dhe programin e njëjtë: Besimin e shëndoshë, një sjellje të mirë dhe moral të virtytshëm. Librat e tjerë kanë zbritur vetëm për popuj të caktuar, kurse Kurani u dërgua për tërë njerëzimin. Mesazhi i fundit i Allahut, Kurani, i është zbritur Muhamedit a. s. Që të jetë udhëzues deri në Kiamet. Origjinaliteti i librave të tjerë nuk është ruajtur, kurse Kurani është ruajtur pa iu ndërruar asnjë shkronjë, dhe në këtë mënyrë, pa pësuar asnjë ndryshim, do të vazhdojë të ekzistojë deri në Kiamet. Kurani është libri që lexohet më së shumti në botë. Leximi i tij është ibadet/adhurim.

*Hulumtoni se cilëve pejgamberë
u ka dërguar Allahu libra para Kuranit.*

Njeriu që u beson librave...

- ✓ E di se Allahu nuk i ka lënë njerëzit në këtë botë pa udhëzues, se atyre u ka treguar rrugën e vërtetë dhe se atij i shtohet besimi e siguria edhe më tepër ndaj Allahut xh.sh..
- ✓ Ai mundohet ta kuptojë mesazhin e Allahut xh.sh. dhe ta zbatojë në jetën e vet.
- ✓ Ai e lexon librin e Allahut xh.sh. dhe e di që leximi i tij i jep lumturi dhe shërim.
- ✓ Kur merr në dorë të lexojë Kuranin, e di se me miliona myslimanë, sikurse ai, e lexojnë të njëjtin libër dhe në këtë mënyrë zgjerohet bashkësia dhe afërsia.

Kur'an

3. Udhëzuesit e zgjedhur, që i dërgoi Allahu xh.sh.;

Pejgamberët

Allahu xh. sh. dërgoi udhëzues, në mënyrë që njerëzit librat e zbritur nga Allahu xh.sh., të cilët i zbriti në kohë të ndryshme, t'i kuptojnë sa më mirë dhe sa më drejt. Këta udhëzues quhen pejgamberë. Pejgamberët kanë kryer detyrën e tyre pa kurrfarë të mete, në sqarimin dhe mësimin e mesazheve të Allahut xh.sh.. Ata janë shembull i jetës në çdo fushë. Pejgamberët, për ata njerëz që besojnë dhe bëjnë vepra të mira, kanë sjellë myzhde se do të fitojnë shpërblime të mëdha. Përveç kësaj, ata na kanë tërhequr vërejtjen se, nëse nuk u përmbahemi Urdhrave të Allahut, do të përballemi me një përfundim të keq.

“Ne të dërguarit nuk i dërgojmë ndryshe vetëm si përgëzues dhe qortues. E kush besoi dhe u përmirësua, ata nuk kanë as frikë as brengë.”

Sure: En'am; ajeti 48

Ata ishin të tillë në mesin e popujve të vet, me sjellje të shkëlqyera, të drejtë, të besueshëm, të shkathët dhe të pamëkate. Allahu i Madhëruar njerëzve u ka dërguar shumë peygamberë. Mirëpo në Kuran ceken vetëm emrat e njëzet e pesë peygamberëve.

Varianti im: Dhe udhëzuesi i fundit i cili na e solli neve Mesazhin e fundit të Allahut, Kur'anin, është peygamberi ynë i dashur Muahamedi a.s. Ai është peygamberi i fundit prej peygamberëve të dërguar nga Allahu. Ai është dërguar mëshirë për mbarë njerëzimin. Ai është njeriu shembull, i cili praktikoi mesazhin e Kuranit në jetën e tij.

Njeriu që u beson Peygamberëve...

- ✓ Ai, ata i merr shembull për vetveten në çdo fushë.
- ✓ Mundohet të jetë i drejtë dhe singertë sikurse peygamberi, që ishte shembull i tillë.
- ✓ Ai i mëson sjelljet dhe praktikën e jetës së Peygamberit dhe mundohet t'i praktikojë edhe në jetën e vet.
- ✓ E di se peygamberët kishin sjellje të drejta ndaj të gjithëve dhe mundohet që edhe vetë të bëhet si ata.

Mësoni emrat e peygamberëve që janë përmendur në Kuran. Hulumtoni dhe vështroni se cilët nga këta emra përdoren në ditën e sotme.

4. Jeta pas kësaj bote: *Jeta e Ahiretit*

Allahu xh.sh. është Ai Që krijoi edhe vdekjen edhe jetën. Çdo gjallesë, vjen në këtë botë, jeton dhe vdes. Kur vie vjeshta, zverdhen gjethet e drunjëve dhe fillojnë të bien; ato në pranverë gjelbërohen, çelin lule dhe bëjnë fruta. Edhe njerëzit janë të këtillë. Çdo njeri një ditë do të vdesë. Mirëpo vdekja nuk është një fund, veçse është një fillim i një jete të re dhe tjetër.

Sikundërqë çdo gjallesë ka një fund, po ashtu edhe gjithësia në të cilën jetojmë, ka një fund. Shkatërrimi dhe fundi i kësaj bote quhet Kiamet. Kohën se kur do të ndodhë Kiameti, nuk mund ta dijë askush përveç Allahut. Ai do të vijë papritmas. Periudha pas Kiametit quhet Ahiret – Jeta e Ahiretit. Allahu xh. sh. dynjanë e ka bërë një vend sprove për t'i ndarë të mirat dhe të këqijat. Allahu, i Cili është i drejtë dhe që nuk i bën të padrejtë askujt, në ditën e gjykimit do t'i gjykoje me drejtësi të gjithë ata që kanë praktikuar apo nuk kanë kryer Urdhrat e Tij. Jeta e kësaj bote është një përgatitje për jetën e Ahiretit. Veprat që bëjmë në këtë botë, në Ahiret do të na ndriçojnë rrugën, ose do të na e errësojnë.

“E ata që iu ruajtën (mosbesimit dhe punëve të këqija) janë në xhennete e në mes burimeve. (u thuhet) Hyni në to, të shpëtuar (prej çdo të keqeje), të siguruar (nga vdekja). Ne kemi hequr prej zemrave të tyre çfarëdo urrejtjeje, e ata qëndrojnë në mbështetëse ballë për ballë njëri-tjetrit duke qenë të vëllazëruar: Ata aty nuk i godet kurrfarë lodhjeje dhe nuk do të nxirren kurrë prej tij.”

Sure: Hixhr; ajetet 45-48

Përcaktoni thëniet që në gjuhën tonë kanë të bëjnë me mahsherin (llogarinë). Diskutoni me shokët tuaj se kur dhe si përdoren ato.

Jeta e Ahiretit fillon ditën kur të gjithë së bashku do të ringjallen dhe do të gjykohen me drejtësi. Në Ditën e Gjykimit (llogarisë) të gjithë do të dalin para Allahut xh.sh.. Më në fund, kush ka vepruar pak mirë, do ta gjejë atë, dhe kush ka bërë pak keq, edhe ai do ta gjejë edhe atë.

Kurse ata që në jetën e kësaj bote nuk jetojnë në harmoni (përputhje) me urdhërat e Allahut nëse pendohen dhe nuk falen, si vend denimi do të futen në Xhehenem. E ata që kanë jetuar sipas Urdhrave të Allahut xh.sh., do të jetojnë në Xhenet, ku do të kenë gjëra që nuk kanë asnjë ngjashmëri me ato (të kësaj bote), si: fruta, mirësi të ndryshme dhe shpërblime të mëdha. Atje nuk ka as nxehtësi djegëse e as ftohtësi që të ngrin. Në Xhenet secilit do t'i afrohet çdo gjë që sheh syri i tij dhe që pëlqen shpirti i tij.

Njeriu që i beson Ahiretit...

- ✓ E di se patjetër do të ballafaqohet me çdo gjë që ka vepruar, mirë ose keq.
- ✓ Mundohet t'i zbatojë urdhërat e Allahut me qëllim që t'i fitojë (t'i arrijë) mirësitë që Allahu në Xhenet ka përgatitur për të.
- ✓ E di se jeta e kësaj bote është sikurse një arë, kurse Ahireti është koha e vjeljes së e frutave të kësaj bote, dhe mundohet ta jetojë sa më mirë jetën e kësaj bote.
- ✓ E di se do të vijë sigurisht një ditë kur i dobëti do ta marrë hakun nga i forti, dhe për këtë arsye nuk i bën të padrejtë askujt.

*Çfarë lloje mirësish dëshironi që Allahu xh.sh.
t'ju dhurojë në Xhenet?*

5. Peshorja e pagabueshme e Allahut; *Kada dhe Kader*

Allahu xh.sh., me diturinë e Tij absolute dhe të pakufishme se ç’do të bëhet në këtë gjithësi, si do të ndodhë e në ç’kohë do të bëhet, e di ende pa i krijuar ato. Sepse Allahu është Ai Që ka krijuar gjithësinë dhe çdo gjë që ka në te e ka peshuar hollë dhe pagabueshëm. Allahu e ka krijuar njeriun dhe e ka lënë të lirë në sjelljet dhe veprat e tij. Ai që dëshiron, zgjedh të drejtën, kurse ai që do, zgjedh të gabuarën. Allahu, me Diturinë e tij absolute, i di sjelljet e njeriut dhe ç’do të bëhet me të.

Ajo që Allahu çdo gjëje i ka caktuar një masë dhe sistem, që çdo gjë e din dhe e (para)cakton quhet Kader, ndërsa realizimi i kësaj dije dhe i shfaqjes së ndodhirave kur vie koha, quhet Kada.

Njeriu që i beson Kaderit...

- ✓ Beson se Allahu xh.sh. di gjithçka dhe se, pa diturinë e Tij, nuk mund të luajë as fleta e bimës.
- ✓ Mundohet të ruajë dhe të mos prishë sistemin dhe planin e kësaj bote, që ka krijuar Allahu.
- ✓ E di se Allahu xh.sh. e ka krijuar çdo gjë në një sistem, dhe, si element i këtij sistemi, ai i mbështetet Allahut xh.sh., nëse përballtet me ndonjë vështirësi të këtij sistemi.

“E nuk ka asnjë send që të mos e ketë burimin tek Ne, po Ne nuk e japim atë ndryshe veçse sipas një mase të caktuar (të nevojshme)”.

Sure: Hixhr; ajeti 21

©1994, Hasan Aycin, Bocuğat, Yedi Gece Kitapları

Allahu ynë i dashur, Ti je...

ER-RRAHMAN – Je i Gjithë mëshirshëm për të gjithë, na mëshiro edhe neve.

ER-RRAHIM – Je plotë mëshirë, i fut në dashurinë tënde ata që të duan Ty, na prano edhe neve në mëshirën tënde të pa fund.

EL-KUDDUS – Je i Pastër nga çdo pa pastërti, na pastro edhe neve nga ndyrësitat.

ES-SELAM – Je Paqe dhënës, Ti mbron nga çdo kurth, mbron edhe neve.

EL-MU'MIN – Je Ai që në zemrat tona forcon besimin, na forco besimin për Ty.

EL-AZIZ – Je i Madhërishëm, na ofro nder nga Madhëria që ke.

EL-MUTEKEBBIR – Je më i madh se çdo gjë, na ruaj neve nga mendjemadhësia..

EL-BARIU – Filluesi, i Cili krijoi krijesat pa ndonjë model paraprak, dhe Vullneti i Tij është zbatuar dhe zbatohet nëpërmjet urdhrit hyjnor: “Bëhu”!

EL-MUSAVVIR – Formëdhënës. Ai i Cili u dha formë të gjitha krijesave, e ndër këto krijesa e dalloj njeriun, të cilin e krijoi në formën më të bukur.

EL-GAFFAR – Gjithëfalësi. Ai i Cili fal robërit e Tij, sa herë që ata i drejtohen për falje. Emri Gaffar ka edhe domethënie se Allahu i mbulon të këqijat e njerëzve-robërve të Tij, dhe i fal ato në Ahiret.

EL-VEHHAB – Dhuruesi. Ai i Cili krijesave të Tij u dhuron mirëqenie dhe mirësi të panumërta.

ER-RREZAK – Furnizuesi. Ai i Cili furnizon çdo krijesë me nevojat jetësore, pa marrë parasysh nëse është besimtar apo pa besimtar.

EL-FETTAH – Zgjidhje dhënës. Është Ai i Cili hap depot e mëshirës së Tij për robërit e sinqertë, por edhe që gjykon me drejtësi në çdo çështje.

EL-'ALIM - i Gjithë dituri. Dijes së Tij nuk mund t'i shmanget asnjë veprim në këtë gjithësi. Ai di çdo gjë, të fshehtat tona dhe veprimet e hapura. Dija e Tij përfshinë tërë këtë ekzistencë.

EL-KABID – Shtrenguesi. Në Kur'an ka ardhur me disa kuptime. Ndër të tjera, marrja e shpirtërave. Pastaj vjen në kuptim të ndaljes së mëshirës së Tij në Ditën e Gjykimit për pa besimtarët, etj.

EL-BASIT – Dhënës. Ai që shtrin mëshirën dhe rriskun-furnizimin për robërit e devotshëm.

EL-HAFIDU – Përlulesi. Ai që përul dhe nënçmon çdo mendjemadh e tiran.

ER-RAFIU – Lartësuesi. Është Ai që ngre dhe lartëson të dashurit e Tij.

EL-MUIZZU – Ngritësi. Ai që përkrah dhe fuqizon robërit e Tij të devotshëm, të cilët synim e kanë përfitimin e dashurisë dhe të mëshirës së Tij, dhe atë që Allahu e ngre dhe fuqizon, s'ka forcë që mund t'i thyejë shpirtin dhe moralin e tij.

EL-MUDHIL-L – Nënshtruesi. Është Ai që nënshtron dhe poshtëron pa besimtarët për shkak të kufrit-mosbesimit të tyre

ES-SEMI'U – Dëgjuesi, që dëgjon çdo gjë, madje edhe pëshpëritjen më të vogël. Atij nuk mund t'i shmanget asnjë zë e të mos e dëgjojë. Ai dëgjon lutjen e nevojtarit, dhe të atij që i është bërë e padrejtë, dhe atë lutje nuk e kthen prapa pa e pranuar.

Allahu ynë i dashur, Ti je...

EL-BESIR – Vështruesi. Ai që sheh çdo gjë, dhe që mbikëqyr çdo gjë në këtë ekzistencë. Atë nuk e merr as gjumi e as kotja.

EL-'ADL - i Drejti. Ai nuk ndikohet nga ndjenjat dhe emocionet që dikujt t'i bëjë padrejtësi. Drejtësia e Tij është absolute.

EL-LETIF - I Buti. Bamirës ndaj robërve të Tij. Të lutemi që të na zbut zemrat tona.

EL-HABIR - I Gjithëinformuari, i Cili është i njohur dhe i dijsëm për çdo gjë që ka ndodhur dhe do të ndodhë. Është Ai i Cili i di të fshehtat dhe të hapurat, dhe është i informuar për çdo imtësi në këtë gjithësi.

EL-HALIM – Përdëllimtari. Ai që nuk ngutet për hakmarrje, është i dhimbshëm për robërit e Vet.

EL-ADHIM – Madhështori, Madhështia e të cilit nuk mund të perceptohet përmes shqisave apo ndonjë mënyre tjetër .

EL-GAFUR – Falësi. Ai që fal robërit e Tij dhe pranon pendimin e tyre.

ESH-SHEKUR – Mirënjohësi, i cili robërit e tij i shpërblen për veprat e bëra dhe është mirënjohës për çdo sjellje të tyre.

EL-HAFIDH – Kujdestari dhe ruajtësi i çdo gjëje. Te lutemi që të na ruajë nga të këqijat e kësaj bote.

EL-HASIB – Llogari marrësi. Te gjitha krijesat do t'i llogarit ne ditën e llogarisë. Kërkoj nga Ti o Mëshirues që të na lehtësosh llogarinë tonë.

EL-KERIM-Bujari. Mirësitë e Tij nuk kanë të sosur, fisnikëria e Tij është e pashembullt.

ER-RREKIB – Vigjiluesi. Ai mbikëqyr çdo proces të sistemit të kësaj gjithësie.

EL-MUXHIB – Pranues i lutjeve. Mëshira e Tij i ka paraprirë hidhërimit të Tij, prandaj Ai i përgjigjet lutjes së lutësit në kohën kur lutet ai.

EL-VASIU – Gjithëpërfshirësi. Dija dhe sundimi i Tij janë gjithëpërfshirëse.

EL-HAKIIM - i Urti. I zhveshur nga çdo veprim që nuk përkon me madhësinë dhe përsosmërinë e Tij. Me urtësinë e Tij hyjnore mbikëqyr dhe udhëzon krijesat.

EL-VEDUD - i Dashuri. Allahu i do krijesat e Tij, të cilat njohin madhësinë e Tij.

EL-BAITH – Ringjallësi. Në dorën e Tij është ringjallja e të gjitha krijesave pas vdekjes.

ESH-SHEHID – Dëshmuesi. Të cilit nuk mund t'i shmanget asnjë vepër e krijesave, pa qenë dëshmues dhe dëshmitar.

EL-HAKK - I Vërteti. Ai i Cili ka krijuar çdo gjë me Urtësinë e Tij të përsosur. Çdo gjë në këtë gjithësi, dëshmon për ekzistencën e Tij të vërtetë e të pamohueshme.

EL-VEKIL – Përkujdesësi. Ai i Cili përkujdeset për furnizimin e krijesave të Tij. Çdo krijesë mbështetet tek Ai për kujdesje dhe strehim pranë mëshirës së Tij.

EL-METIN - i Pathyeshmi. Ai që nuk mund të mposhtet. Është i Gjithëfuqishëm i Cili në veprimet e Tij nuk ndien lodhje.

EL-VELIJJU – Mbrojtësi, Ngadhënjimtari i Cili i do dhe i bën të ngadhënjëjnë të dashurit e Tij ndaj çdo armiku.

EL-HAMID – Je i Falënderuari, i vetmi i cili meriton falënderimin dhe lavdërimin nga çdo krijesë. Na mundëso edhe neve që të jemi nga falënderuesit Tu.

Adhurim

Kontrollo–Hulumto–Mendo

1. Pyetni prindërit tuaj se a e dinë kuptimin e shehadetit, namazit, agjërimit, zekatit dhe haxhit apo dinë ndonjë poezi ose kanë njohuri të përgjithshme rreth këtyre. Gjërat që do t'i mësoni prej tyre lidhur me këto, shkruani në fletoret tuaja.
2. Kur ta mësoni këtë mësim, vendosni me shokët tuaj që për çdo javë të mësoni nga një temë, p. sh. Java rreth xhamive dhe hoxhallarëve, Java në lidhje me përkujdesjen ndaj skamnorëve etj.
3. Debatoni me shokët tuaj thënien “çdo punë që bëhet për të fituar dashurinë e Allahut, është ibadet” dhe përmendni ndonjë shembull të veprave nga jeta juaj e përditshme.
4. Pse muaji i Ramazanit është shumë me rëndësi dhe pse Nata e Kadrit është më e vlefshme se një mijë muaj? Shkëmbeni njohuritë rreth këtyre, me shokët tuaj.

**“Thuaj:
“Namazi im,
kurbani im, jeta
ime dhe vdekja ime
janë thjesht për
All-llahun, Zotin e
botëve.”**

Sure: En'am; ajeti 162

Ibadet/adhurim do të thotë të adhurosh Allahun xh.sh. dhe t’I drejtohesh Atij me gjithë zemër, t’I përkulesh dhe t’I dorëzohesh Atij. Adhurimi bëhet vetëm për Allahun. Në thelbin e çdo ibadeti është besimi në Allahun xh.sh..

Si e shpreh njeriu dashurinë ndaj Krijuesit? Si mund ta dijë se Ai është i lumtur me të? Allahu në Kuran e ka urdhëruar Pejgamberin që t’i ftojë njerëzit kah Allahu përmes ajetit: “Thuaj: “Nëse e doni All-llahun xh.sh., atëherë ejani pas meje, që All-llahu t’ju dojë, t’jua falë mëkatet tuaja, se All-llahu xh.sh. është që fal shumë, mëshiron shumë.” (Sure: Ali Imran; ajeti 31) Kjo do të thotë që vetëm besimi i asaj që sjell pejgamberi dhe ndjekja e rrugës së Tij, qenka ajo që ibadeti të kryhet ashtu siç duhet. Zaten, thelbi i të gjitha ibadeteve është që të besosh Allahun dhe Pejgamberin, por edhe ta shqiptosh shehadetin - dëshminë:

Dëshmoj dhe deklaroj se Allahu është Një dhe nuk ka tjetër përveç Tij, po ashtu dëshmoj dhe deklaroj se Muhammedi a. s. është rob dhe i dërguar i Tij.

Çdo gjë që vepron njeriu sipas nevojës së besimit, sjellje a vepër të dobishme, është ibadet: Angazhimi në rrugën e Allahut, urdhëresa për vepra të mira, ndalimi nga të këqijat apo leximi i Kuranit. Kurse namazi, agjërimi, Haxhi dhe zekati, - janë ibadetet themelore të Islamit. Mënyra, koha dhe sasia e këtyre ibadeteve është bërë e ditur në fenë tonë.

Çdo mysliman që është i mençur, në moshën madhore dhe i plotëson kushtet themelore, e ka detyrim t'i kryejë këto ibadete. Personi i që posedon këto veçori, quhet **mukel-lef**. Sipas fesë sonë, të gjitha sjelljet e mukel-lefit kanë një emër.

*Numërojeni se sa herë përmendet shprehja **Allahu Ekber** gjatë faljes së pesë kohëve të namazit gjatë një dite. Debatoni me prindërit tuaj kuptimin e kësaj thënieje dhe pozitën e saj në jetën tonë.*

Farz

Është obligim i prerë në fenë tonë, kryerja e të cilit është detyrim, sepse mukel-lefet janë të detyruar ta kryejnë patjetër dhe, nëse nuk e kryejnë, bëhen mëkatarë.

Haram

Obligim i prerë i ndaluar rreptësisht në fenë tonë, u ndalohet mukel-lefeve për ta vepruar, janë sjellje e veprime nga të cilat, nëse i veprojmë, bëhemi mëkatarë. Të tilla janë veprimet si: gënjimi, thashethemet, vjedhja etj.

Synet/Sunnet

Sjelljet a veprat që ka praktikuar Pejgamberi a. s. dhe që ka na ka porositur t'i bëjmë edhe ne. P. sh. të buzëqeshim, t'i pastrojmë dhëmbët, të vishemi mirë.

Mekruh

Sjelljet a veprat që janë të ndaluara në fe, me argument jo të prerë. P. sh.- hedhja e mbeturinave nëpër rrugë, shikimi anash gjatë faljes së namazit.

Mubah

Janë veprime, për kryerjen apo moskryerjen e të cilave personi është lënë i lirë. Të tilla janë: ngrënia dhe pirja, shëtitja dhe endja ose blerja e tepërt.

NJËSIA E PARË

Namazi; Pesë herë në ditë para Allahut

Falja e namazit është nga themelet kryesore të Islamit. Ai është një farz që zbatohet pesë herë në ditë me qëllim afrimi dhe kërkimi e lutjeje tek Allahu xh.sh., me disa kushte dhe lëvizje të caktuara. Me namazin njeriu ngrihet shpirtërisht tek Allahu xh.sh.. Namazi është Urdhri më i rëndësishëm i fesë, pas besimit në Allahun - imanit.

Falja e namazit në kohën e tij, është nga sjelljet që i do Allahu më së shumi. Edhe në ligjet fetare të mëhershme, namazi ishte obligim. Lënia e namazit pa ndonjë arsye të rëndësishme apo pa ndonjë nevojë të lejuar, është mëkat i madh. Namazi është urdhëruar të falet edhe kur nuk gjendet uji (për abdest) marrim tejemmum, edhe, kur jemi të sëmurë, namazin e falim ulur apo të shtrirë.

*“Vërtet, vetëm
Unë jam
All-llahu, nuk
ka zot tjetër
përveç Meje,
pra Më adhuro
Mua dhe fal
namazin për të
Më kujtuar
Mua”.*

Sure: Ta Ha; ajeti 14

*Namazi është shtylla e fesë
Mi'raxhi i myslimanëve
Drita e syve tanë
Çelësi i xheneveve.*

Farzet e Namazit

Namazi i ka 12 farze. Gjashtë bëhen para se të fillojmë namazin, dhe këto quhen shartet/kushtet e namazit. Kurse gjashtë të tjerat aplikohen brenda në namaz, dhe quhen ruknet e namazit.

I. Shartet e Namazit

Namazi është një lloj takimi në mes njeriut dhe Allahut xh.sh.. Një takim i këtillë nuk bën të bëhet pa parapërgatitje. Janë disa sharte që duhen plotë-suar, para se të fillojmë namazin:

1. *Hadesten taharet*: Do të thotë Pastrimi nga ndytësitat e rëndomta (të zakonshme). Para Krijuesit të tij njeriu duhet të dalë i pastruar nga të gjitha papastërtitë. Abdest a gusull do të thotë pastrimi nga ndytësitat para namazit.
2. *Nexhaset'ten taharet*: Të jenë të pastra trupi, rrobat dhe vendi ku do të falim namaz. Pejgamberi a. s. ka thënë: “*Çelësi i Namazit është pastërtia*”. (Ebu Davud, Taharet, 31/61)
3. *Setri avret*: Të jenë të mbuluara pjesët e turpshme (intime) të trupit. Personi që fal namaz, duhet të mbulojë pjesët e turpshme (intime).
4. *Istikbali Kible*: Të drejtohem nga kibla, në drejtim të Qabesë. Kjo ka kuptimin e drejtimit të zemrës nga Allahu xh.sh..
5. *Secili namaz* ka kohën e vet të caktuar dhe pikërisht në atë kohë falet.

Namazet që nuk mund të falen në kohën e caktuar për shkak të gjumit apo harresës, duhet të bëhen kaza sa më parë.

6. *Nijjet*: Namazi nuk është vetëm realizimi i disa rregullave apo formave. Këto sjellje dhe forma janë kusht për faljen e namazit. Gjithashtu është mirë që këtë ta shprehim me gjuhë.

“Lexo atë që po të shpallet nga libri (Kur’ani), fale namazin, namazi vërtet largon nga të shëmtuarat dhe të irituarat, e përmendja e All-llahut është më e madhja (e adhurimeve); All-llahu e di ç’punoni ju.”

Sure: Ankebut; Ajeti 45

II. Ruknet e Namazit

Ai që ka plotësuar shartet e namazit, mund të fillojë faljen e namazit. Mirëpo, gjatë faljes së namazit duhen plotësuar edhe disa gjëra. Këto quhen *ruknet e namazit*:

1. Ifitah-i Tekbir: çdo namaz duhet ta fillojmë me shprehjen Allahu Ekber, e cila madhëron Allahun xh.sh..
2. Kiam: Ata që kanë mundësi, duhet ta falin namazin në këmbë.
3. Kiraet: Leximi i Kuranit.
4. Ruku: Përkulja duke vënë duart (pëllëmbët e duarve) mbi gjunjtë.
5. Suxhud: Të vënë në tokë të ballit, hundës, dy gjunjëve, dy duarve (pëllëmbëve të duarve) dhe (të këmbëve në majë të gishtave).
6. Ka'de-i Ahire: Ulja në fund të namazit sa të lexohet Ettehijjati.

Meqë esenca e fesaë qëndron në bashkëimin dhe tubimin e njerëzve, namazet duhet të falen me xhemat. Ka edhe namaze të tilla që është obligim të falen me xhemat: *një herë në javë namazi i xhumasë dhe dy herë në vit namazi i bajrameve.*

*Një ditë
Pejgamberi a. s. i
pyeti shokët e vet:
“Nëse para
shtëpisë suaj
gjendet një lumë
dhe nëse pesë
herë në ditë
pastroheni në të,
a do t’ju kishte
mbetur ndopak
ndyrësirë”? Ata
thanë - jo. Pastaj
Pejgamberi tha:
“Po kështu janë
edhe pesë kohët e
namazit. Allahu i
fshin mëkatet
përmes faljes së
namazit”.*

(Buhariu, Mevakit, 6)

Farzet e Abdestit

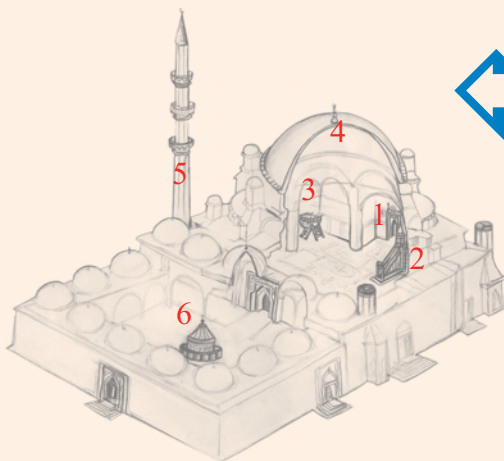
1. Larja e duarve dhe fytyrës,
2. Larja e krahëve bashkë me bërrylat,
3. Fërkimi/ dhënia mes'h në një të katërtën e kokës,
4. Larja e këmbëve gjer mbi zogj.

Farzet e Gusullit

1. Shpëlarja e gojës,
2. Larja e brendisë së hundës,
3. Larja e gjithë trupit.

Farzet e Tejemmunit

1. Vendosja – Të bërët nijet,
2. Vënia e shuplakave të duarve në truall të pastër dhe fërkimi i fytyrës,
3. Vënia e shuplakave të duarve në truall të pastër dhe fërkimi i të dy krahëve me to.

Shikoni me kujdes planin e xhamisë.

Pyetni për pjesët e shënuara me numra, dhe t'i mësoni.

Njeriu që fal Namaz...

- ✓ Është i mbrojtur nga gjërat e shëmtuara dhe të gjitha sjelljet e këqija.
- ✓ Ai shqipton shpesh Madhërinë e Allahut xh.sh., dhe forcon edhe më shumë lidhjen që ka me Të.
- ✓ Gjithmonë E kujton Allahun xh.sh. dhe mundohet të përfitojë kënaqësinë e Tij.
- ✓ Gjatë marrjes së abdesit i kushton rëndësi pastërtisë, krijon shprehi për pastërtinë. Përveç kësaj, abdesti atij i siguron ndihmë shpirtërore.
- ✓ Mëson se si të planifikojë kohën gjatë faljes së namazit në kohë të caktuar.
- ✓ Ai përjeton lumturinë e tij të vënies së kontaktit me Zotin e tij në pjesë kohore të caktuara duke u liruar nga angazhimet dhe telashet ditore.
- ✓ Kështu do t'i përgjigjet thirrjes së Allahut: ***“O ju që keni besuar, kërkoni ndihmë (nga Allahu) me durim e me falje të namazit. Nuk ka dyshim se Allahu është me durimtarët.”*** (Surja, Bekare, ajeti 153) dhe për këtë arsye fiton rezistencë kundër vështirësive.
- ✓ Ndrìçohet për hir të faljes së namazeve dhe i rritet nuri/drita e zemrës.
- ✓ Të gjitha falënderimet që mund të bëhen me trup, gjuhë, mendje, zemër, kohë dhe vend, - arrijnë të falënderojnë Lartësinë e Allahut.

Agjërimi: Ndihmëtari që të mëson t'u shmangesh të këqijave

*“O ju që besuat,
agjërimi ju është
bërë obligim
sikurse ishte
obligim edhe i
atyre që ishin
para jush, kështu
që të bëheni të
devotshëm.”*

Sure: Bekare; ajeti 183

Agjërimi i Ramazanit është njëra nga shtyllat kryesore të Islamit. Agjërimit do të thotë që mukel-lefet/të obliguarit, mashkull a femër, të heqin dorë nga të ngrënë dhe të pirët e diçkaje me qëllim, dhe nga marrëdhëniet intime, që nga koha e imsakut e deri në iftar. Ramazani agjërohet me qëllim që të përfitohet pëlqimi i Allahut xh.sh..

Në raste të ndryshme, si gjatë udhëtimit apo kur jemi të sëmurë, mund të mos agjërojmë. Pasi të kalojë kjo gjendje, atëherë agjërojmë ditët që na kanë mbetur, i bëjmë kaza. Ata që kanë pengesa të përhershme dhe nuk mund të agjërojnë, duhet për çdo ditë të Ramazanit duhet të japin *fidje*. Ata që nuk mund të agjërojnë, duhet të ruhen nga të tjerët, pra, të kenë respekt për agjëruesit dhe vetë Ramazanin. Ngrënia a pirja e çdo gjëje me qëllim ose kontakti intim, - e prishin agjërimin.

*Çfarë kuptimi kanë shprehjet “agjërimit”, “hapje e agjërimit”, dhe “prishje e agjërimit”?
Mësoni kuptimet e këtyre shprehjeve nga ndonjë fjalor apo nga dikush që i di.*

Imsak: Është koha e fillimit të agjërimit. Këtu fillon edhe koha e namazit të sabahut dhe vazhdon derisa të lindë dielli. (Koha e namazit të Sabahut fillon 18 minuta pas imsakut).

Iftar: Është koha kur mbaron agjërimi, kur perëndon dielli dhe hyrja e kohës së namazit të akshamit.

Kaza: Kur personi gjatë kohës së Ramazanit është i sëmurë apo udhëtar dhe nuk agjëron, atëherë, pasi të jetë kryer Ramazani, i agjëron ditët që nuk i ka agjëruar.

Fidje: Për shkak të ndonjë pengese të përhershme për të agjëruar dhe pamundësisë për t'i agjëruar më vonë, për ato ditë që nuk ka agjëruar personi i paguan një të varfri ushqimin në atë masë sa han vetë brënda një dite.

Personi që agjëron...

- ✓ Fiton një shpërblim të veçantë. Allahu i Madhëruar thotë: **“Agjërimi Më përket Mua, shpërblimin e tij e jap vetëm Unë”**. (Buhariu, Savm, 9).
- ✓ Ai me vetëdëshirë heq dorë nga pasionet dhe epsheet, kështu që kalon në një jetë më të mirë.
- ✓ Mëson të jetë i durueshëm ndaj urisë dhe etjes. Pejgamberi a. s. thotë: **“Agjërimi është gjysma e durimit”**. (et-Tergib ve't Terhib, 11/208)
- ✓ Sistematizon dëshirat e ëndjet e veta dhe parandalon gjërat që mund t'i shqetësojnë njerëzit.
- ✓ Mbron gjuhën e tij nga fjalët e këqija. Pejgamberi a. s. thotë: **“Nëse dikush ju shqetëson, t'i thoni: Unë jam agjërueshëm”**. (Muslimi, Sijam, 163).
- ✓ E kupton gjendjen e atyre që kanë nevojë më shumë se ai, dhe mundohet të bëjë diçka për t'u ndihmuar atyre.
- ✓ E di se, nëse e agjëron Ramazanin me besim dhe sinqeritet, do t'i falen mëkatet e kaluara dhe hap një faqe të re e të pastër të jetës së ardhshme, qëndron larg mëkateve dhe gjërave të këqija.
- ✓ E vëren se mund të ndryshojë jetën e tij që ka zhvilluar për 11 muaj të vitit, dhe në këtë mënyrë e kupton se ka mundësi që veten ta orientojë nga e mira dhe e drejta.

Më poshtë ka një pjesë të ndarë nga një ditë, që do ta lexoni me kënaqësi, sepse disa shprehje janë të shifruara. Të shohim a do të keni mundësi t'i deshifroni?

“Një Fletë lule nga Ditari i Përkujtimeve”

25 Dhjetor

Sot në shtëpi ka një kënaqësi të veçantë. Nëna i bëri punët dhe me shpejtësi doli për të blerë ca gjëra. Gjyshi im kërkoi nga nëna e babait kafe. Ai i tha: “Mos u anko, po të premtoj që gjatë gjithë muajit □❁○❁❁❁■ nuk do të kërkoj kafe për të pirë”. Mirëpo gjyshi im nuk mund të rrijë pa kafe. Nuk e di se a do ta mbajë premtimin. Sot do të falet namazi i parë i ▼❁❁❁❁ do të jetë ngrehja e parë në ▲❁❁❁❁❁.

Unë i kam premtuar nënës sime të dashur se sivjet do ta agjëroj □□❁❁▼ që nga fillimi e deri në fund. Ajo u gëzua shumë. Pas iftarit morëm abdest dhe shkuam në xhami. Xhamia ishte mbushur plot. Pas namazit, i shikova njerëzit që dilnin nga xhamia. Kur i pashë ata njerëz krenarë, E falënderova Allahun xh.sh..

26 Dhjetor

Një ditë në shkollë kisha harruar se isha agjërueshëm dhe piva ujë. Mirëpo lokja më tha se nuk e kisha prishur agjërimin. Pastaj, më tha kështu: “Pa shih, Allahu xh.sh. të dashka ty, paska dashur të ta largojë etjen tënde”. I thashë: “Edhe unë e dua Allahun”. Kur i thashë se kam uri, gjyshi m’u kthye e më tha: “Gjej diçka që të mund ta kalosh kohën”. Pasi gjeta diçka, e thirra edhe gjyshin të më bashkohej. Së bashku mbushëm fjalëkryqin e gazetës lidhur me Ramazanin. Unë i lexoja pyetjet, kurse ai përgjigjej. Ah, sa shumë gjëra që ditka ky gjyshi im!

Nëna kishte bërë një ëmbëlsirë për nder të Ramazanit. Më pastaj, kur u ulëm për të ngrënë, gjyshi tha: “Sa kohë e mirë është sofa e ❁❁▼❁❁ për ta edukuar njeriun”. Kishte mbetur edhe pak pa thirrur ☆❁ ❁○❁❁❁■, mirëpo koha sesi nuk po kalonte. Kur thirri Ezani, thashë: “Zoti i Madh, sa kënaqësi që qenka ta dëgjosh Ezanin”. Qeshën të gjithë.

NJËSIA E TRETË

1. Shpenzimi i pasurisë në rrugën e Allahut: Zekati

Një nga shtyllat themelore të Islamit, është Zekati, i cili është një ibadet financiar (nmaterial). Pasi të plotësohen nevojat themelore të jetës, nëse pasuria e mbledhur qëndron një vit dhe arrin sasinë për dhënien e Zekatit / nisab, atëherë zekati u jepet atyre që kanë nevoja financiare. Zekati, së bashku me Namazin, përmenden në shumë vende në Kuran. Kjo do të thotë që Zekati, ashtu si Namazi, duhet të jetë i lidhur me jetën e myslimanëve; **“... (Allahu) më ka porositur me namaz (falje) e zekat për sa të jem gjallë!”** (Sure: Merjem; ajeti 31)

Zekati nuk është një dhuratë e pasanikut për të varfrin, veçse është e drejtë e të varfrit tek ajo pasuri e të pasurit. **“Dhe në pasurinë e tyre kishin përcaktuar të drejtë për lypësin dhe për të ngratin (që ka nevojë, po nuk lyp)”**. (Sure: Dharijat; ajeti 19). Kur ta japë Zekatin, pasaniku duhet të ketë kujdes dhe të mundohet të mos e turpërojë dhe as nënçmojë të varfrin. Sepse, nëse i bëhet kjo mirësi dhe atë e nënçmojmë, atëherë mirësia e bërë shkon kot.

Ndoshta qysh në fillim duket se zekati pakëson pasurinë, mirëpo pasurinë për të cilën jepet Zekati, Allahu do ta begatojë dhe shumojë edhe më tepër. **“Shembulli i pasurisë së atyre që e japin në rrugën e All-llahut, është si i një kokrre nga e cila mbijnë shtatë kallinj, në secilin kalli njëqind kokrra. All-llahu ia shumëfishon (shpërbëlimin) atij që dëshiron, All-llahu është bujar i madh, i di qëllimet.”** (Sure: Bekare, ajeti 261)

“Merr prej pasurisë së tyre (të atyre që pranuan gabimin) lëmshë, që t’i pastrosh me të dhe t’u shtosh (të mirat) dhe njëkohësisht lutu për ta...”

Sure: Tevbe; ajeti 103

🕌🕌🕌🕌🕌🕌🕌
“Është e sigurt se kanë shpëtuar besimtarët: ata që janë të përulur dhe të kujdesshëm gjatë faljes së namazit, dhe ata që i shmangen së kotës (fjalë a punë), dhe ata që japin zekatin rregullisht”.

Sure: Mu'minun; ajetet 1-4

*Kujtonie këtë fjalë të Jonus Emres
për zeqatin*

*Zotëria i mallit është zotëri i pushtetit
Ku është zotëria i parë
Edhe malli edhe pushteti janë të rremë
Po eja edhe ti, sorollatu këtu*

Personi që jep Zekat...

- ✓ E pastron veten nga koprracia, egoizmi, mburrja dhe nga sjelljet e këqija.
- ✓ E kupton se për pasurinë që i ka dhënë, duhet ta falënderojë Allahun xh.sh. jo vetëm me gjuhë, po edhe me vepra.
- ✓ I mundëson rrethit t'i eliminojë problemet ekonomike në mes pasanikëve dhe të varfërve. Përveç kësaj, ndihmon edhe afërsinë dhe dashurinë në mes tyre, përhapjen e respektit dhe të dashurisë midis tyre dhe për formimin e një ambienti shoqëror paqësor.
- ✓ Ndërmjetëson që në bashkësinë ku jeton, të pakësohen ose të eliminohen krejtësisht lypësit, vjedhësit dhe të gjithë ata që sjellin probleme.
- ✓ E kupton detyrën e tij sociale, krijon shpirt të përbashkët. Ai e heton se ashtu sikur, nëse në trupin e tij do të ketë dhembje të një organi, dhembjen do ta ndiejë edhe organi tjetër, njësoj edhe e kupton varfërinë në bashkësi dhe mundohet ta eliminojë atë.
- ✓ E shpëton veten e vet nga robëria me ato të holla që posedon, dhe thotë se pasuria që posedon, është e Allahut xh.sh..
- ✓ Ai mësohet të japë, të bashkojë diçka me të tjerët, të ndihmojë të vëllanë dhe fiton virtyte të larta duke qenë i lumtur edhe nga thënia e Pejgamberit a.s.: “Dora që jep, është më e vlefshme se ajo që merr”. (Buhariu, Nefekati, 1)

Diskutoni me shokët tuaj thënien: “Sadakaja/lëmosha e vogël, pengon shumë tragjedi”.

2. Haxhi: Udhëtimi i Shenjtë

Haxhi, që është nga themelet e Islamit, është një ibadet financiar / material dhe trupor. Haxhi bëhet në një kohë të caktuar të vitit, duke vizituar Qabenë në Mekë dhe disa vende të shenjta të caktuara atje. Është një moment kur mblidhen një herë në vit të gjithë ata njerëz që kanë të ndryshme gjuhët, ngjyrën, gjininë, nacionalitetin, moshën e gjendjen sociale.

Gajtë kryerjes së haxhit vizitohen vendet e shenjta në qytetin e Mekës duke filluar nga Qabeja, pasojnë Saffaja, Merveja, Arefati, Myzdelifja dhe Mina.

“...Për hir të All-llahut, vizita e shtëpisë (Qabesë) është obligim për atë që ka mundësi udhëtimi tek ajo...”

Sure: Ali - Imran; ajeti 97

Pyetni një të afërmin tuaj që ka qenë në Qabe, se çfarë ka parë e vizituar atje dhe se si e ka ndier veten gjatë asaj vizite.

Është një vend në rrethinë të Mekës që quhet **Mikat**, që përcakton kufijtë e **Haremit**. Kur të arrihet në atë vend, veshmbathja, këpucët, çorapet etj., hiqen nga trupi dhe vishen ihramet e pastaj këndohet **telbija**. Në këtë mënyrë fillojnë **ihrami** dhe Haxhi. Brenda muajve të Haxhit duhet të kryhen edhe ritet e tjera /**menasik** të haxhit. Ai që Allahu i ka mundësuar ta kryejë Haxhin, për ta falënderuar Atë, pret një kurban dhe në këtë mënyrë përplotëson Haxhin.

Farzet e Haxhit

Ihrami: Personi që ka vendosur të kryejë Haxhin, këndon telbijen, vesh ihramin dhe prej tij kërkohet që të heqë dorë nga sjelljet e rëndomta, të përditshme, si: të mos këpusë lule, të mos presë lisa, të mos e ruajë mjekrën dhe të mos i qethë flokët, të mos veshë rroba të qepura dhe të mos bëjë gjueti.

Tavafi: Kryhet duke filluar nga këndi ku gjendet Haxheru’l esvedi për t’u sjellë shtatë herë rreth Qabesë.

Qëndrimi në Arefat: Haxhinjtë, një ditë para ditës së Kurban – Bajramit, duhet të shkojnë në kodrën e Arefatit, ku duhet të qëndrojnë për një kohë.

Telbija

*Lebbejke Allah humme lebbejk
Lebbejke lasherike leke lebbejk
Innel hamde, ve'n-niëmete
Leke vel mulk la sherike leke*

Kurbani është një ibadet, i cili i siguron të mira edhe personit që e pret, edhe rrethit. Ai që pret kurban, tregon lidhjen e tij për Allahun xh.sh. dhe kjo i bën të mundshme të krijojë ndërlidhje në bashkësi.

Personi që shkon në Haxh...

- ✓ Përvetëson ndjenjat dhe vëren barazinë e tij me haxhinjtë e tjerë, me veshje të njëjtë dhe në kushte të njëjta.
- ✓ Ai e vëren se, nëse pasuria, pozita e të hollat sot gjenden në duart e tij, nesër mund të humbasin, prandaj në këtë mënyrë zgjeron ndjenjën e drejtësisë.
- ✓ E kupton se nacionaliteti, raca, gjuha, mosha dhe çdo dallim tjetër, - janë kalimtare. Pastaj e kupton edhe rendësinë e bashkimit të myslimanëve në një fe të përbashkët.
- ✓ E kujton Ditën e Mahsherit - Ditën e Llogarisë para Allahut xh.sh., se të gjithë njerëzit do të japin llogari, dhe e kupton se duhet të përgatitet për Ahiret.
- ✓ Përfiton cilësi të mira: durim, përballje me vështirësi, qëndrim të përbashkët me të tjerët, ndihmë të ndërsjellë, bashkëpunim etj.
- ✓ E falënderon Allahun që i ka dhënë pasuri, pozitë, shëndet, apo mirësi të tjera.
- ✓ E kupton më mirë mesazhin e Muhammedit a. s., kur të vizitohet ato vendet se ku ka jetuar ai me shokët e tij.
- ✓ E kupton se feja, krahas aspektit perso që ka, posedon edhe aspektin shoqëror dhe prandaj ngarrkohet me përgjegjësinë e detyrave shoqërore.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرَ إِذْ أَنْتَ أَعْرَفُ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَعَمَلُوا سُوءًا

وَتَوَلَّوْا الْبُحُورَ وَالصَّبْرَ

كُتِبَ خَيْرًا لِقَوْلِي

Etika

Kontrollo–Hulumto–Mendo

1. Gjeni kuptimin e fjalëve, *etikë*, *moral*, *dinjitet* dhe *sjellje*.
në natyrshmëri të pastër islame” (Muslimi, Kaderi, 25)?
2. Ç’duhet të bëjmë për të qenë të moralshëm?
3. Hulumtoni jetën e një njeriu të moralshëm, dhe shpjegojani një shoku tuaj?
4. Tregoni dobitë nga një sjellje tuaj, që e pëlqeni?
5. Çfarë bën një mysliman për moralin e vet dhe të familjes së tij?
6. Ç’kuptoni nga hadithi i Pejgamberit a.s.; “çdo fëmijë lind
në natyrshmëri të pastër islame” (Muslimi, Kaderi, 25)?
7. Bëni një intervistë me një të afërt rreth ndikimit të moralit të Pejgamberit tek ata?
8. Ç’bën një mysliman për moralin e vet dhe moralin e gjithë shoqërisë?
9. Gjeni pikat dhe vlerat e moralit në Hytben e Lamtumirës të Pejgamberit a. s.?
10. Si i tregoni një shoku tuaj që të jetë i moralshëm?

Jehona e Jetës

Po ecnin një njeri me të birin. Fëmija përnjëherë u rrëzua në tokë dhe bërtiti “Aaah!”. Më pas u dëgjua një zë nga një bjeshkë tek bërtiste “Aaah!”. Fëmija pyeti me kureshtje: “Kush je ti?” Mori përgjigjen “Kush je ti?” Fëmija u zemërua dhe i tha: “Ti je një frikacak!”. Edhe zëri që erdhi nga bjeshka, i tha: “Ti je një frikacak”. Pastaj fëmija u kthye nga i ati dhe i tha: “Çfarë po ndodh kështu, baba?” Babai u drejtua nga bjeshka dhe i bërtiti: “Krenohem me ty”. Edhe përgjigjja i erdhi e njëjtë: “Krenohem me ty”. Përsëri i ati i bërtiti bjeshkës: “Je i mrekullueshëm!”. Përgjigjja për të atin ishte e njëjtë: “Je i mrekullueshëm!”. Fëmija ishte habitur shumë, po nuk e kishte kuptuar ende se ç’po ndodhte. Pastaj i ati i tregoi se si ishte puna: “Kësaj i thonë ushtimë ose jehonë, në të vërtetë, kjo është jeta. Jeta t’i kthen gjithmonë, ato që ia jep asaj”. ”

Njerëzit janë pasqyrë e njëri-tjetrit. Pasqyrimin e jetës sonë e tregojnë sjelljet tona ndaj njëri-tjetrit. Ne duhet të sillemi në atë mënyrë siç duam të sillen të tjerët me ne. Ç’duam të shohim, atë duhet ta prezantojmë: nëse duam dashuri, duhet të dhurojmë dashuri; nëse duam butësi, duhet të sillemi butë; nëse duam nder, duhet të ofrojmë – nder. Atë me se nuk duam të përballemi, nuk duhet ta bëjmë. Nëse nuk duam të përballemi me armiqësi, të largohemi nga ajo; nëse nuk duam të shohim egoizëm, t’i shmangemi egoizmit dhe, nëse nuk duam të na bëhet padrejtësi, të mos i bëjmë ndokujt padrejtësi.

Rregull e Artë:

Sillu ashtu, siç dëshiron të sillen të tjerët ndaj teje.

Pejgamberi a. s. ka thënë: “Nuk e ka besimin të plot askush nga ju përderisa të mos dojë për të vëllanë atë që e do për veten e tij”.

(Buhariu, Iman, 7)

1. Islami është moral i mirë

Morali i mirë është që njeriu sjelljet e tij t'i përvetësojë dhe t'i bëjë rregull të jetës, veçse ato rregulla e sjelljet t'i bëjë shprehi të përditshme. Qëllimi kryesor i Islamit është që njerëzit ta kenë moralin më të përsosur. Pejgamberi a. s. ka thënë: **“Jam dërguar për virtyte të larta të moralit”**. (Muvatta, Husnu'l Huluk, 8)

Rëndësia dhe vlera e një myslimani, çmohen sipas moralit të tij të mirë. Pejgamberi a. s. na ka treguar se i do shumë ata që kanë moral të mirë dhe, kur është pyetur: “Kush janë robërit që i do më së shumti Allahu”, ka thënë: **“Ata që e kanë moralin më të mirë”**. (Et'Tergib Vet'Terhib, 4/182).

Feja islame ka për qëllim që, përmes normave të besimit dhe ibadetit, t'i përmirësojë njerëzit dhe t'i largojë ata nga veset e këqija. Më lart pamë veçoritë dhe cilësitë e personit që beson Allahun, Pejgamberët, Librat e Shenjtë, Melaiket, Caktimin e Allahut xh.sh., Ahiretin; të atij që fal namaz, jep zekat, agjëron Ramazanin dhe që shkon në Haxh. Mirëpo, krahas këtyre, dhe të lidhura ngushtë me to, janë edhe morali dhe sjelljet e njeriut. Morali i mirë është rruga që të shpie për në kënaqësinë e Allahut xh.sh.:

“E kush ia dorëzon veten All-llahut duke qenë edhe punëmirë, ai është kapur për lidhjen më të sigurt dhe vetëm tek All-llahu është përfundimi i çështjeve.”

Sure: Llukman; ajeti 22

Sikundërqë shtyllat e besimit dhe ibadetet i mësojmë nga Kurani dhe Syneti i Pejgamberit a.s., po ashtu nga këto dy burime mësojmë edhe se ç'është e mirë e ç'është e keqe; ç'është e dëmshme e ç'është e dobishme.

Për të pasur një moral të mirë, duhet t'u përmbahemi Urdhrave të Allahut xh.sh. dhe t'u shmangemi gjërave që ka ndaluar Ai. Këto janë të lidhura njëra me tjetrën.

Sjellja a virtyti i mirë që posedojmë, jo vetëm që na dërgon tek një virtyt tjetër i mirë, por edhe na mundëson të largojmë veset e këqija. P. sh., një person që mundohet të jetë i drejtë, i respekton dhe i njeh të drejtat e të tjerëve. Ai tregon respekt ndaj nënës, babait, shokëve, të afërmeve, të rriturve e të vegjëlve dhe të gjithë atyre që i ka krijuar Allahu xh.sh.. Dashuria dhe respekti që ka ndaj Allahut xh.sh., atij i kujton përgjegjësinë që ka.

Ndien përgjegjësinë ndaj një zogu me krahun të thyer, një fëmije që qan dhe ndaj atyre që kërkojnë ndihmë prej tij. Largohet nga egoizmi dhe mundohet të jetë bujar. Bëhet tolerant ndaj të tjerëve dhe E falënderon Allahun xh.sh. për gjërat që posedon ai vetë. Falënderimi ia rrit imanin, kurse imani shkathësinë...

Ballafaqohet me padrejtësi e mundime, por edhe mundohet t'i përballojë ato dhe, gjatë këtyre përpjekjeve, i shtohen durimi dhe bujaria. Durimi e largon nga zilia dhe kështu mësohet që të keqen ta shndërrojë në vepër të mirë. Ai bëhet shembull për shokët e vet duke mbajtur premtimin e dhënë.

Meqë mban premtimet, ai respektohet nga të tjerët dhe përfiton shokë të ndershëm. Shoqërimi e largon nga zilia dhe e mëson të bëhet i ndershëm. I nderon edhe të tjerët, të cilët ndihmojnë për të mira. E di vlerën e asaj që posedon dhe nuk e nënçmon askënd. E kupton se të gjitha ato që ka krijuar Allahu, janë një bukuri e mrekullueshme. Jetën e shikon me vështrim pozitiv dhe bëhet i lumtur, dhe këtë lumturi e ndan me shokët dhe të tjerët.

Pejgamberi a. s. thotë:

*“Nuk është nga ne ai që nuk i nderon, nuk ua di vlerën të rriturve,
dhe nuk i mëshiron të vegjlit”*

Ebu Davud, Edeb, 58

2. Burimi i moralit, Muhammedi a. s.

*“Ju e kishit
shembullin më të
lartë në të
dërguarin e
All-llahut,
kuptohet, ai që
shpreson
shpërblimin e
All-llahut në botën
tjetër, ai që atë
shpresë e shoqëron
duke përmendur
shumë shpesh All-
llahun.”*

Sure: Ahzab; ajeti 21

Gjatë kohës kur Pejgamberi a. s. u shpjegonte njerëzve Shpalljen e Allahut xh.sh., ai në të njëjtën kohë ishte shembulli që praktikonte dhe i jetonte më së miri këto mesazhe të Allahut xh.sh.. Jeta e tij është shembulli më i mirë për programin e jetës sonë. Në cilëndo gjendje që të jemi, ne mund të gjejmë një shembull nga jeta e tij dhe mund formojmë veten në udhëheqjen e tij.

Si sillej ai në raste të ndryshme? Ju do ta zbuloni edhe rrugën se si ju rrëfen ai, duke mësuar jetën e tij, dhe për mënyrën se si mund të silleni në rastet që mund t’ju ndodhin në jetën tuaj, - po ju japim disa shembuj nga jeta e Pejgamberit a.s.:

- ✓ Kur të jesh pasanik, kujtoje kohën kur pejgamberi merrej me tregti, dhe bujarinë e tij gjatë drejtimit të karvanit.
- ✓ Kur të jesh i varfër, kujtoje sabrin -durimin e Pejgamberit a.s. kur emigroi nga Meka në Medinë dhe e la tërë pasurinë që kishte.
- ✓ Kur të bëhesh kryetar, kujto kohën dhe faktin se si sillej Pejgamberi a. s. me drejtësi ndaj atyre që e dëgjonin atë.
- ✓ Kur ta ndiesh veten të vetmuar dhe pa askënd, mundohu t’i përfytyrosh torturat dhe mundimet që iu bënë atij në Mekë.

- ✓ Kur të fitosh diçka, kujtoje dhe merr mësim se si sillej Pejgamberi a. s. me armiq të dhe robërit e luftës, kur kishte fituar në Bedër, Hunejn apo në Mekë.
- ✓ Kur të humbësh diçka, kujtoje kohën kur Pejgamberi a.s. kishte humbur ekspeditën e Uhudit dhe shumë shokë aty, se sa ishte i mërzitur dhe i bren-gosur, po megjithatë, nuk e kishte humbur shpresën.
- ✓ Kur t'i mësosh diçka dikujt, kujtoje kohën se si Pejgamberi a. s. i kishte mësuar shokët e tij në xhami.
- ✓ Nëse mëson diçka nga dikush, mendoje se si Pejgamberi a. s. i është përkulur Xhibrilit (Xhebrailit) a. s. kur e kishte pranuar Kuranin.
- ✓ Një ditë kur të mos kesh asnjë ndihmës dhe të dëshirosh që të jesh i drejtë dhe ta mposhtësh të pavërtetën, kujtoje kohën kur Pejgamberi a. s. ishte i vetmuar dhe i dobët në Mëke dhe kishte shpallur të drejtat e të tjerëve.
- ✓ Nëse je arbitër i një ndodhie apo i një loje, kujtoje kohën kur udhëheqësit kurejshitë do të kacafytshin për vendosjen e Gurit të Qabesë-Haxherul Esvedit, se pse e zgjodhën ata Muhamedin a. s. për arbitër dhe se çfarë zgjidhjeje kishte bërë Pejgamberi a.s. në atë rast.

Së bashku me shoqërinë tuaj, mendoni rreth obligimeve dhe detyrave të një myslimani ndaj vetes dhe familjes së tij. Secili nga ju shikoni me rend alfabetin dhe thoni një fjali që fillon me atë shkronjë.

P. Sh.

A – Allahut t'i bëjmë ibadet – është detyrë e çdo myslimani.

B – Babin tonë duhet ta duam shumë dhe ta respektojmë.

Ai që nuk ka mundësi të formojë një fjali me nga një shkronjë, përjashtohet nga loja.

Detyrat tona ndaj vetes dhe familjes

“Zoti yt ka dhënë urdhër të prerë që të mos adhuronit tjetërkënd përveç Tij, që të silleni në mënyrë bamirëse ndaj prindërve. Nëse njërin prej tyre, ose që të dy, i ka kapur pleqëria nën kujdesin tënd, atëherë mos u thuaj atyre as “of-oh”, as mos u bëj i vrazhdë ndaj tyre, po thuaju fjalë të mira (të buta, respektuese).

Dhe, në shenjë mëshire, shtrij para tyre krahun përulës e respektues dhe thuaj: “Zoti im! Mëshiroji ata të dy, sikurse më edukuan mua kur isha i vogël”.

Sure: Isra; ajetet 23 – 24

Ne sjelljet tona i rregullojmë sipas të vërtetës që e besojmë se Allahu xh.sh. në çdo kohë dhe çdo gjë sheh dhe i di të gjitha ato që bëjmë ne fshehurazi ose hap-tazi. Besimi i këtillë, njeriun e drejton dhe udhëzon që t’i kontrollojë sjelljet e tij dhe të kryejë me përpikëri punët e tij. Kjo quhet përgjegjësi. Ne kemi përgjegjësi ndaj Allahut xh.sh., ndaj vetes sonë, ndaj të tjerëve, ndaj të gjitha krijesave, po edhe ndaj fëmijëve dhe familjeve tona. Për t’i kryer obligimet dhe përgjegjësitë ndaj të tjerëve, së pari duhet t’i kryejmë obligimet dhe detyrat tona.

*“...përqendrohu vendosmërisht ashtu si je i urdhëruar...”
Sure: Hud; ajeti 112*

*“...mos e hidhni veten në rrezik...”
Sure: Bekare; ajeti 195*

Pejgamberi a. s. ka thënë: “Të gjithë fëmijët lindin në natyrshmërinë e pas-tër islame”. Ruajtja dhe mbrojtja e saktësisë dhe pastërtisë në krijesën tonë, është një nga detyrat tona kryesore. Besimi është nevoja kryesore e njeriut. Njeriu, vetëm përmes besimit, gjen qetësi. Shpirti i tij qetësohet vetëm me sjellje dhe vepra të mira.

Nevoja e mendjes dhe intelektit të njeriut është dituria. Kur të bashkohen dituria me besimin/imanin, njeriu e mbrojnë nga çdo gjë e keqe.

Aftësia për të nxënë është një mirësi e madhe, që i është dhënë njeriut. Ai njeri i cili nuk e shfrytëzon këtë aftësi, i bën vetvetes shumë të padrejtë dhe nuk e falënderon Allahun xh.sh. që i dha këtë mirësi.

Kur njeriu posedon dituri dhe iman të fortë, e kupton më mirë rëndësinë e kryerjes së ibadeteve. Ibadetet sikundër janë shprehje e respektit ndaj Allahut xh.sh., po ashtu janë edhe kusht për lumturinë e individit në këtë botë dhe në botën tjetër. Njeriu i cili dëshiron të shijojë lumturinë e kësaj bote dhe të botës tjetër, duhet të kryejë obligimin më të rëndësishëm – ibadetin.

Për t’i kryer të gjitha këto obligime dhe ibadete, njeriu është i detyruar të ruajë shëndetin e tij. Shëndeti dhe trupi ynë janë një amanet që na ka dhënë Allahu xh.sh.. Të gjithë jemi përgjegjës për ruajtjen e këtij amaneti. Pejgamberi a. s. thotë: **“Edhe trupi yt ka të drejtat e veta tek ti”**. (Taxh, 2/100).

Njeriu së pari duhet t’i kryejë obligimet dhe detyrat që ka ndaj të afërmeve. Në rend të parë janë nëna dhe babai. Në asnjë mënyrë nuk duhet të shqetësojmë nënën dhe babanë, as me fjalë dhe as me sjellje; ndaj tyre duhet të sillemi mirë e me buzëqeshje dhe kërkesat e dëshirat e tyre duhet t’i pëmbushim me përpikëri.

“Gjëja më e mirë që e do Allahu, është falja e namazit në kohën e tij dhe respektimi i prindërve”.

Tirmidhiu, Salat, 127/176

Muslimani i cili i kupton detyrat dhe obligimet morale të tij ndaj vetvetes dhe familjes së tij...

- ✓ Punën që bën, mundohet ta bëjë sa më mirë, sepse e di se duhet t'i japë llogari Allahut dhe ndërgjgjes së vet.
- ✓ Ato që ia mëson dikush, mundohet t'i mësojë dhe kuptojë sa më mirë dhe përpiqet edhe ta shtojë sa më shumë diturinë.
- ✓ Ai është i sinqertë edhe për vetveten e tij, sikurse është edhe për të tjerët.
- ✓ Nëse përfiton pasuri dhe pozitë, falënderon, kurse, nëse humb diçka apo bie ngushtë, ai nuk shfaq dëshpërim. Ai e di se të gjitha gjërat me të cilat do të ballafaqohet, janë mirësi dhe në dobinë e tij.
- ✓ E di se nuk është i obliguar më shumë sesa ka mundësi të bëjë. Nuk bren-goset për ato gjëra për se nuk është i obliguar, sepse Allahu xh.sh. në Kuran thotë: “All-llahu nuk obligon asnjë njeri përtej mundësisë së tij...” (Surja Bekare, ajeti 286)
- ✓ E di se do të përgjigjet për të gjitha sjelljet, si të mirat po ashtu edhe të këqijat, dhe nuk ia rëndon tjetërkujt problemet e familjes.
- ✓ Shmang egoizmin, i rritet dashuria dhe afërsia ndaj familjes dhe e di se kjo i ndihmon pozitivisht në detyrat e tij.
- ✓ Jetën e Pejgamberit a. s. e merr shembull për veten, dhe jetën e tij famil-jare e farefisnore e ndërton sipas sjelljeve të Pejgamberit a.s..
- ✓ Nuk dobësohet kur has në vështirësi, por mundohet t'i përballojë ato.
- ✓ Gjithmonë përpiqet të bëjë atë që është më e drejtë.

*Mendojeni vetën tuaj se keni arritur një profesion që e keni imagjinuar më përpara, qoftë mjek, arkitekt, inxhinier, mësues, myfti, hoxhë, pilot etj...
Tregoni se ç'duhet të mbani parasysh kur të kryeni detyrën tuaj.*

Diskutoni gjërat e mëposhtme:

- *Mendoni rreth detyrave të organeve të trupit. Ç'do të ndodhte sikur të mos funksiononte një nga organet e trupit?*
- *Cilat janë detyrat e anëtarëve të familjes suaj? Ç'do të ndodhte sikur të mos i kryenin detyrat e tyre?*

- ✓ Asnjëherë dhe për askënd nuk i shkel parimet e veta.
- ✓ Nuk e derdh ngado pasurinë dhe heq dorë nga koprracia.
- ✓ Ndjaj të rriturve dhe të vegjëlve sillet me mëshirë dhe me drejtësi.
- ✓ Ruhet nga çështje negative dhe nuk bëhet nervoz. Ngjarjeve u qaset me butësi, pa u ngutur dhe pa telashe. Shfaq vendosmëri ndaj tyre.
- ✓ Ai përballet me çdo gjë pa kurrfarë frike, vetëm që ta ndërtojë jetën e tij sipas kufijve që ka caktuar Allahu xh.sh..
- ✓ Nuk tregon zili ndaj vëllait apo ndaj të tjerëve, me të gjithë sillet me ëmbëlsi.
- ✓ Në të gjitha sjelljet dhe fjalët e tij vërehet sinqeriteti.

Më poshtë janë dhënë disa pika që kanë të bëjnë me sjelljet e myslimanëve. Pranë atyre që i takojnë një myslimani të mirë, shkruani PO, kurse pranë atyre që nuk i takojnë atij, shkruani JO.

☐ Nuk vjedh.	☐ Nuk ha haram, i kushton rëndësi fitimit hal-lall.
☐ Merrret me thashetheme dhe bart fjalë.	☐ Nuk i mban premtimet.
☐ Nuk luan bixhoz.	☐ Vjedh kur e mat mallin dhe në peshojë.
☐ Gjithmonë mendon për veten dhe është egoist.	☐ I mbron jetimët dhe skamnorët.
☐ U ndihmon atyre që kanë nevojë.	☐ Është i padurueshëm dhe i ngutshëm.
☐ Pasurinë e të tjerëve e merr pa leje dhe e përdor.	☐ E mashtron tjetrin.
☐ Interesat e vet i mbron, kurse nuk u kushton rëndësi interesave të të tjerëve.	☐ Nuk bën prostitucion.
☐ Nuk i pi pijet që dëmtojnë trupin e tij.	☐ Buzëqesh dhe nuk nënçmon askënd.
☐ Nuk e ruan pasurinë që i është lënë amanet.	☐ Merr dhe jep ryshfet.
☐ Ruhet ndaj të drejtave të të tjerëve dhe nuk i bën askujt padrejtësi.	☐ Nuk qëndron besnik në borxhe.
	☐ Reklamon mirësinë e bërë.
	☐ Tregohet i drejtë dhe i mëshirshëm ndaj çdo gjëje.
	☐ Nuk gënjen.

*“O ju që besuat!
Bëhuni plotësisht të
vendosur për hir të
All-llahut, duke
dëshmuar të drejtën,
dhe të mos ju shtyjë
urrejtja ndaj një
populli e t’i
shmangeni
drejtësisë; bëhuni të
drejtë, sepse ajo
është më afër
devotshmërisë. Kini
dro All-llahun, se
All-llahu di
hollësisht për atë që
veproni”*

Sure: Maide; ajeti 8

NJËSIA E TRETË

Detyrat tona ndaj ambientit dhe njerëzve

Morali islam na obligon t’i respektojmë të drejtat themelore të çdo njeriu. Çdo njeri ka të drejtë që të posedojë liritë dhe dëshirat e tij për të realizuar nevojat e veta, si: liria e jetesës, fitimi i pasurisë hallall, respekti ndaj tij, barazia e njëjtë me njerëzit e tjerë, mosndërhyrja në jetën e tij private, ngrënia e pirja dhe mbi-jetesa etj.

*E kanë pyetur Pejgamberin a. s. se cili është njeriu më i
dobishëm. Ai është përgjigjur:*

“Ai që është i dobishëm për njerëzit”.

(Xhamiu’s-Sagir, 9/47)

Myslmanët kanë respekt dhe i nderojnë të drejtat e njëri-tjetrit dhe të të gjithë njerëzve. Përveç kësaj, të vetëdijshëm se janë vëllezër ata e dinë se kanë detyra të tjera ndaj njëri-tjetrit; se duhen ndihmuar në raste vështirësie, që detyrat dhe përgjegjësitë t’i kenë të përbashkëta etj. Ata i ndihmojnë me plotë dëshirë për të evituar problemin atij që është në situatë të vështirë. Ata e falin menjëherë atë që ua kthen me të këqija, nuk mbajnë zili. Ata e shtojnë kujdesin dhe marrin masa me qëllim që të mos ballafaqohen edhe një herë me të njëjtat të këqija.

Çfarë kuptimi ka thënia: “Të jetë i njëjtë fshehurazi dhe haptazi dhe të ketë besën dhe premtimin e njëjtë”.

“Ata përpiqen ta mashtrojnë All-llahun dhe ata që besuan, po në të vërtetë ata nuk mashtrojnë tjetër; përveç vetvetes, por ata nuk e hetojnë.”

Sure: Bekare; ajeti 9

Ç’do të thotë mashtrimi i vetvetes? Shpjegojeni.

Myslimanët, sidomos sillen me butësi me njëri-tjetrin gjithmonë. Kur takohen me njëri i përshëndesin me selam dhe bisedojnë me kënaqësi. Ata nuk presin që dikush të shkojë e të ndihmojë atë që ka nevojë, por i ofrojnë vetë ndihmën e duhur. Ata gjithmonë tek vetvetja gjejnë forcën e tyre për të bërë ndonjë ndryshim, kur ka nevojë. Nëse kërcënon ndonjë rrezik ndaj dinjitetit, moralit e të drejtave të tyre, përpiqen dhe angazhohen gjer në pikë të fundit për t’i mbrojtur ato. Ata nuk pajtohen me padrejtësinë, pa marrë parasysh se ndaj kujt është bërë ajo, dhe ua mbrojnë të drejtat atyre që u bëhet e padrejtë. E dinë se fitimin duhet ta arrijnë përmes rrugëve që janë hallall. Nuk e harrojnë hadithin e Pejgamberit a. s.: “Tregtari i drejtë do të jetë në Xhenet me pejgamberët” (Tirmidhiu, Buju’, 4). Ata sillen të barabartë me njëri-tjetrin, qofshin të pasur a të varfër, të fortë a të dobët. Ata e dinë dhe besojnë se e drejta është e atij që ka të drejtë, dhe jo e atij që është i fortë. E dinë se pasuria që posedojnë, është një begati e dhuruar nga Allahu xh.sh.. Ata nuk mendojnë se u ka atyre borxh personi që e ndihmojnë.

“O ju që keni besuar, kërkoni ndihmë me durim e me të falur (me namaz), se vërtet All-llahu është me durimtarët.”

Sure: Bekare; ajeti 153

Muslimani i cili i di obligimet e veta ndaj rrethit të tij dhe të gjithë njerëzve...

“O ju që besuat, mos hyni në shtëpi të huaja pa kërkuar leje dhe pa përshëndetur njerëzit e saj. Kjo është më mirë për ju, në mënyrë që të merrni mësim.”

Sure: Nur; ajeti 27

☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞ ☞
“Mjerë për secilin që ofendon e i përqesh (njerëzit), që ka tubuar pasuri dhe që e ruan atë të mos i pakësohet.”

Sure: Humeze; ajeti 1-2

- ✓ SE di se nuk jeton vetëm për vetveten dhe mundohet të bëjë atë që ka mundësi, për të gjithë njerëzit e botës.
- ✓ I kushton rëndësi miqësisë dhe shoqërisë. Është bujar ndaj shokëve.
- ✓ Kur i besohet një fshehtësi, atë e ruan. Ka respekt ndaj jetës private të të tjerëve.
- ✓ Nuk flet mbrapa askujt për askënd. Nuk paramendon gjëra të këqija.
- ✓ Nuk tallet me të tjerët. Gjithmonë e ka në mendje se edhe bashkëbiseduesi është një njeri sikurse ai.
- ✓ Ai di të kontrollojë zemërimin e vet, kur të zemërohet, dhe mundohet të mos veprojë asgjë, për se më pastaj do të pendohej.
- ✓ Sillet mirë me të gjithë, pa bërë dallim, ndaj të rriturve apo të vegjëlve.
- ✓ Ai nuk mjaftohet vetëm me dhënien e zekatit, sadakatul-fitrit apo sadakasë, veçse e di se edhe buzëqeshja dhe fjala e mirë janë sadaka.
- ✓ Ai e di se ndihma e vërtetë është vetëm për punët e mira dhe mundohet t'i largojë nga punët e këqija ata që veprojnë punë të tilla.
- ✓ Ai nuk e kthen mbrapa askënd që kërkon diçka

prej tij, dhe nuk e harron ajetin: **“As lypësin mos e përzër!”** (Sure: Duha; ajeti 10).

- ✓ E di se, nëse jep diçka, nuk i pakësohet pasuria, por beson madje se duke dhënë nga pasuria, vetëmsa i shtohet ajo.
- ✓ Kur duhet të ndihmojë dikë, e kujton ajetin e Allahut xh.sh.: **“Kurrë nuk do ta arrini sinqeritetin e plotë me besim (as kënaqësinë e lumtur në xhennet) derisa të mos e jepni më të dhembshmen (më të dashurën) e pasurisë suaj. Çkado që jepni (për Zotin), All-llahu e di atë.”** (Sure: Ali Imran; ajeti 92). Ai e jep atë që është e mirë dhe që e do, dhe jo atë që nuk e pëlqen apo mendon ta hedhë.
- ✓ Kur të ndihmoj diçka, ndihmën e bën shumë mirë dhe nuk mburret.
- ✓ Nuk ndihmon për ta parë të tjerët, por ndihmon asodore që dora e majtë të mos e dijë se ç’ po jep e djathta.
- ✓ Ai sillet me butësi dhe mëshirë me shokët që punojnë diku.
- ✓ Është shumë i përpiktë që të mos i bëjë të padrejtë askujt.
- ✓ Ai nuk bëhet i njëanshëm, po bëhet me atë që ka të drejtë dhe jo me atë që nuk ka të drejtë, edhe nëse është një i afërm i tij.
- ✓ E di se Allahu xh.sh. është i drejtë dhe i beson Atij.

“O ju që besuat, mos e hani mallin e njëri-tjetrit në mënyrë të palejuar, përveç tregtisë, në të cilën keni pajtueshmëri në mes jush, dhe mos mbytni veten tuaj (duke mbytur njëri-tjetrin). Vërtet, All-llahu është i mëshirueshëm për ju.”

Sure: Nisa; ajeti 29

“Ata që thanë: “All-llahu është Zoti ynë dhe qëndruan besnikërisht, për ta nuk ka frikë dhe ata nuk do të pikëllohen. Të tillët janë banues të xhennetit, aty do të jenë përgjithmonë, atë e kanë shpërblim për veprat që bënë.”

Sure: Ahkaf; ajetet 13-14

- ✓ Nuk e mashtron askënd, sepse Pejgamberi a.s. ka thënë: “Ai që mashtron, apo bën dëm, apo bën hile, - nuk është prej nesh”. (Kenzu’l Ummal, 7825)
- ✓ E mban premtimin dhe kurrë nuk gënjen.
- ✓ Nuk fle i qetë përderisa fqinji i tij është i uritur.
- ✓ I viziton të sëmurët.
- ✓ I mbron dhe kujdeset për jetimët.

Disa Pyetje:

1. A keni përjetuar ndonjë rast kur dikush ia lë përgjegjësin tjetërkujt? Çfarë prob-lemesh janë paraqitur?
2. A gjendet dikush në rrethin tuaj që t’i kryej përgjegjësitë individuale dhe shoqërore pa thënë: “Nuk më intereson mua, kjo është puna e tjetërkujt”? Diskutoni me shokët tuaj çështjen e njerëzve të këtillë.

Ftesë për ndonjërin

Fabula jonë është në lidhje me katër persona me: të gjithë, njëri, ndonjëri, dhe askush.

Ishte një punë e rëndësishme e cila duhej bërë, dhe të gjithë besonin se këtë punë mund ta bënte njëri. Në të vërtetë, këtë punë mund ta bënte edhe ndonjëri, mirëpo nuk e bëri askush. Njëri u zemërua shumë, sepse puna ishte e të gjithëve. Të gjithë mendonin se këtë mund ta bënte ndonjëri, mirëpo askush nuk besonte që të gjithë këta nuk do ta bënin këtë punë. Dhe, më në fund, për një punë që mund ta bënte ndonjëri prej tyre, të gjithë fajësuan njërin pse nuk e kishte bërë askush.

Drejtësia e Hazreti Omerit r.a.

Në kohën kur Omeri r. a. ishte halife - udhëheqës i myslimanëve, një mbrëmje ishte duke punuar dhe ndërkohë i erdhi një mysafir, u ul dhe filloi të bisedonte. Omeri u ngrit në këmbë dhe fiku qiririn e ndezur dhe pastaj ndezi një tjetër. Mysafiri e shikoi Omerin me habi! Nuk kuptoi asgjë! Nuk mundi të duronte dhe e pyeti:

“Edhe ky është qiri si edhe ai tjetri. Që të dy bëjnë dritë njësoj. Pse e fike njërin dhe e ndeze tjetrin?”

Përgjigjia e Omerit r. a. ishte kjo:

“Qiriri që e fika, është blerë me të hollat e popullit, dhe atë nuk kam të drejtë ta përdor kur bëj punë private ose bisedoj me ndonjë mik. Për këtë shkak e fika të parin dhe e ndeza këtë që e kam blerë me parat e mia”.

1. Cila është ajo sjellje e padrejtë sipas këtij teksti?
2. A keni përjetuar momente kur një gjë shumë e vogël mund t'i çelë rrugët e padrejtësisë? Sillni një shembull.
3. Mundohuni të jepni një përkufizim të drejtësisë, duke u bazuar në tekstin më sipër.

Si ndikon ndihma në bashkësinë njerëzore? Diskutojeni me shokët tuaj.

Ç'mund të bëjmë që t'i nxitim të afërmit për t'u bërë të njerëzishëm? Diskutojeni me shokët tuaj.

Mosgënjimi dhe buzëqeshja janë nga përgjegjësitë që duhet të ketë një mysliman ndaj rrethit të tij. Shkruani pesë përgjegjësi që duhet t'i keni ndaj rrethit tuaj.

“Myslimani është vëlla i myslimanit, nuk e mashtron atë, nuk e lëndon, nuk e tradhton dhe nuk e nënçmon”.

(Buhariu, Medhalimi, 3)

❁❁❁❁❁❁
“Besimtar është ai që sillet mirë me njerëzit, dhe ai me të cilin sillet mirë njerëzit. Nuk ka hajr/mirësi nga ai njeri që nuk mundë të krijon afërsi.”

(Ahmed ibni Hanbel, 4/271)

*Disa mësimet
të Pejgamberit a.s.
për ne:*

“Kush mënjanon një nevojë të një vëllai, edhe Allahu do t'ia largojë nevojat e tij.”

“Kush shpëton një mysliman nga problemet, edhe Allahu do ta shpëtojë atë nga problemet dhe vështirësitë e ditës së Kiametit”.

“Kush e vesh dhe mbath një mysliman, edhe Allahu do ta veshë e mbathë atë në ditën e Kiametit”

Ebu Davud, Edeb, 46

Të gjithë kanë mundësi të ndihmojnë

Në panotë dhe në muret e shkollës nuk kishte mbetur vend i lirë. Komisioni i Asistencës Sociale kishte vënë gjithandej në muret e shkollës lajmërimi lidhur me tërmetin që kishte goditur javën e shkuar qytetin fqinj. Nxënësit filluan të mblidhnin ndihma për ata që u ishin rrënuar e djegur shtëpitë, që kishin humbur të afërmit, të lënduarit, të eturit dhe të uriturit. Ata thërrisnin shpesh: “Të gjithë kanë mundësi të ndihmojnë”. Mirëpo Hysejri mendonte se kjo thirrje nuk ishte e drejtë. Sipas tij, për t’i ndihmuar atij që ka nevojë, duhet të jesh i pasur. Për shkak se gjendja ekonomike i ishte ligështuar paksa, pas vdekjes së t’et, Hysejri nuk kishte mundësi të jepte para për ta.

Aksioni kishte zgjatur tri ditë. Më në fund ndihmat që ishin mbledhur, po i përgatitnin për t’i ngarkuar në kamion. Hysejri, pak si me turp, iu afrua kamionit me një paketë në dorë. Tek dera e shkollës ishte takuar me Osmanin. Osmani ishte shoku i klasës. As gjendja ekonomike e tij nuk ishte e mirë. Ai jetonte me të ëmën e cila punonte si pastruese ditore. Teksa ngarkonin ndihmat e mbledhura në kamion, ai ishte lodhur mjaft. Kur e pa Hysejrin e pyeti për pakon që kishte në dorë: “ç’po dërgon ti në vendin e tërmetit?” Hysejri u përgjigj: “Ky është një jorgan i fëmijërisë sime, e kishte qepur nëna kur pata lindur unë. Nuk më është dhënë mundësia për ta përdorur, dhe e ruaja si kujtim. Kush e di se sa shumë mërdhijnë fëmijët atje nëpër tenda të ftohta, apo jo Osman? Tani ky jorgan mund të ngrohë një që ka nevojë. Në të vërtetë, atje duhet të dërgojmë ndihma më të mëdha e jo këso të parëndësishme si gjërat e mia”.

Osmani iu përgjigj shokut të tij: “Nuk mendoj fare se është e parëndësishme. Nuk ka ndihmë të madhe a të vogël. Çdo gjë që bëhet/jepet gjen vendin e vet. Por, unë nuk kam as edhe një jorgan për ta dhënë, mirëpo nuk kam menduar aspak se nuk do të ndihmoj. Po të mendoja ashtu, unë nuk do të ndihmoja për t’i ngarkuar në kamion ndihmat. Ndoshta kamioni mund të vonohej me ndihmat, sikur të mos ndihmoja unë. Vendin që ka goditur tërmeti, po e ndihmoj me mund/veprim dhe me dua -lutje”.

Çfarë duhet që të bëjë Ajshja?

Për shkak të shpërthimit të gazit, i ishin djegur duart dhe fytyra Halides, shoqes së klasës të Ajshes. Për operacion e Halides po mblidheshin të holla në shkollë. Po të mos operohej menjëherë, Ajshes do t'i ngelnin shenjat e djegies në fytyrë. Ajshja kishte nisur të mblidhte të holla që para shtatë muajsh për të blerë një kompjuter. Ajo vërtet nuk dinte se ç'të bënte. Një herë mendoi “Sigurisht se dikush do ta ndihmojë”. Blerja e kompjuterit kishte shumë rëndësi për të. Dhe kishte rënë në dilemë.

Po të ishit ju në atë gjendje, ç'do të bënit, si do të vepronit? Shkruani vazhdimin e kësaj ngjarjeje dhe përfundoni tregimin.

Pejgamberi a. s. ka thënë:

“Myslimani është vëlla i myslimanit, nuk i bën dëm atij dhe nuk e lë vetëm në rrezik”

(Muslim, Birr, 58)

Në Kuran tregohet se si e kishte këshilluar të birin Llukmani a. s.:

“O djali im, s'ka dyshim se edhe nëse ajo (vepra) peshon sa kokrra e lirit, dhe të jetë e fshehur nën rrasë guri, ose në qiej apo në tokë, All-llahu do të ta sjellë atë, sepse All-llahu është i butë dhe hollësisht i informuar.”

Surja Lukman, ajeti 16

Diskutoni me shokët tuaj Në lidhje me këtë ajet, po edhe thënieën: “Bëj mirë e hidhe në det, nëse nuk e di peshku, e di Krijuesi (Allahu)”

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

١٤٢٥

Librin që keni në dorë, u përgatit me një përgjegjësi për të nxjerrë në pah bukuritë e krijimtarisë suaj fëmijërore. Edhe nëse përmbajtja e këtij është e vogël, besojmë se botës suaj të diturisë, asaj shqisore dhe sjelljeve tuaja do t'u bashkangjes një mirëkuptim. Sepse në këtë libër, do t'i gjeni njohuritë e dobishme që do të ua mësoj feja. Do ta e ndieni forcën e afërsisë që krijon selami/përshtëdetja dhe kënaqësinë e brendshme që ofron kur fillohet me emrin e Allahut. Do të lexoni modelin e tërësishëm më të mirë në thënie dhe sjellje, kriteret më themelore morale për bashkësinë dhe brenda familjes, dhe një pjesë temash që ua kemi lenë në dëshirën tuaj.

Besojmë që gjatë leximit do të mendoni dhe dëgjoni, dhe do t'i kryeni kërkesat e Krijuesit me plotë kënaqësi. Kur thuhet “Mos e bën” do të largohuni nga aty. Dëshira jonë është që të kënaqemi me të mirat, të shqetësohemi nga të këqijat, të jemi të përpiktë në atë masë sa që zemra jonë të mos e mbys edhe një milingonë dhe që t'i përvetësojmë të gjitha këto. Që alternativat tona t'i përdorim pranë të mirave... Të gjitha këto janë përgjegjësitë tona por edhe ju jeni në këndin për të marrë përgjegjësi.

Ne juve u besojmë dhe u japim rëndësi.